Ilustrații de SABIN BĂLAȘA

MARIN SORESCU

UNDE FUGIM DE-ACASĂ?

(Aproape teatru, aproape poeme, aproape povești)

EDITURA TINERETULUI

LUMEA – FORMAT MIC

Dă-ne, soare, zilnic papucul tău cald să putem ieşi pe asfalt. Că atunci cînd nu trec maşini noi desenăm pe el găini. Găini măiestre, ale căror ouă nu se şterg cînd plouă. Ba, din contră, din ele, clocite bine, ies copaci, veveriţe şi albine. În fiecare zi, pe un kilometru de trotuar stricăm un kilogram de var. Începem cu portrete de miţe şi alte animale pînă ajungem la triunghiuri şi linii goale. Facem fel de fel de cercuri şi pătrăţele şi nu mai lăsăm nici o figură să intre în ele. Le păzim o zi-ntreagă ca nimeni să nu le-nţeleagă. În noi în fiecare sforăie netrezit un pictor foarte mare. Unul, nedescoperit pînă acum niciodată, ca o ciupercă nerăsărită şi nemîncată. Şi de-aia toată ziua, în genunchi, pe asfalt, lucrăm, pentru că vrem să-l lansăm.

Dar de-o fi pictor sau ba, noi om desena şi aşa. Chiar dacă ursul nostru n-are decît o labă, se vede că e un urs de treabă.

Deși sîntem copii, operele noastre sînt pline de economii. Iată, pentru atîția oameni desenați aici cu creta, vede același ochi de soare, care face naveta. Azi la mine, mîine la tine. Astăzi se uită cu el iepurele care mustăcește fericit și dă din urechi, mîine aceste frunze de stejar, perechi.

Noi ne căznim numai ca totul să fie frumos, pe sus și pe jos. Dacă zboară pe cer doi porumbei și-un cocor, punem mîna pe umbra lor. Așa îi avem mereu lîngă noi, cocorul și porumbeii amîndoi. Apoi, din cînd în cînd, mai luăm animale, păsări și din gînd. Cînd zgîriem o figură nouă, nemaivăzută, cine știe ce ciudat nagiț sau nagiță, parcă sugem din cea mai dulce țiță. Parcă mușcăm din visul de azi-noapte, cu dinții noștri de lapte.

Ce, parcă n-am văzut cu ochii goi că desenați ditamai oameni mari și voi? Faceți toată ziua pe drum tot felul de gînduri din fum : o casă, un vapor care plutește pe un nor. Chiar mă întrebam eu cîte-odată : *unde s-or fi ducînd toate aceste desene, nene?* Aș vrea să pun mîna eu, unul, pe tot ce-a desenat cu fum omenirea, de cînd s-a inventat tutunul. Așadar, ne întrecem și pe această cale : voi pictați cerul, noi pămîntul de la aer mai la vale. Noi ne jucăm foarte gravi, gîndindu-ne că pămîntul e făcut pentru zugravi. Iată, un munte de var ne-a ajuns pentru toți cîmpii. Au mai rămas fără păsări, cai și stele : gardurile și, pe alocuri, stîlpii. Mîine dimineață la ora șase trecem și la case.

SCAMATORII, SCAMATORII, SCAMATORII

Ați văzut voi, copii, un om care mănîncă săbii de trei ori pe zi? Și care scoate un porumbel, soarele și tot cerul dintr-o batistă? N-ați văzut, puneți-l pe listă. Dar ursul care a învățat carte și spune la toată lumea că vrea să urmeze mai departe? Știți cum se face să dispară în ceață un borcan cu dulceață?

Tii! Dar multe nu știți voi, copii! Repede la circul cel mai înalt să vă îmbogățiți cunoștințele în asalt. Aici e ca la teatru. Înțelegi totul dacă ești cu ochii în patru. Cîntă muzica, spectatorii au înlemnit : programul e nemaipomenit. Un om pescuiește, aruncînd undița în sală, ca în iazul de la moară. Din coafura unei doamne frumoase a scos două broaște țestoase, iar din sufletul unui vecin a pescuit un rechin. Să nu credeți că toate acestea sînt minciuni sau că, doamne ferește, la circ se întîmplă minuni.

Acrobaţii aceştia, care se dau peste cap în aer, pot sări aşa fiindcă sorb multă cafea. Eu — las' că-s şi mai uşor — dacă beau două cafele, zbor! Mă ţine atmosfera ca pe aeroplan şi scriu poezii pe tavan. Atenţie, urmează un număr interesant: dansează un elefant. Dansează singur, maimuţele l-au refuzat; mi se pare că le-a călcat pe picioare. Şi acum, aoleu, un om bagă capul în gura unui leu. Doar Emil zîmbeşte iară: „Hm, e leu doar pe dinafară. C-am mai văzut eu un urs alpin şi-n el era unchiul Marin". Să ştiţi că la circ animalele nu sînt de pîslă sau de plută, ci sînt autentice, sută la sută. Leul l-ar mînca pe omul acela într-o clipită, dar e dresorul lui şi nu poate să-l înghită. Şi apoi l-au învăţat părinţii: dacă mănîncă prea mulţi oameni i se strepezesc dinţii.

Bum! Bum! A apărut fachirul dintr-un nor de fum. Fachirul e un om extraordinar — dacă vrea ne bagă toată fericirea în buzunar. El e spaima aricilor, fiindcă îi place să doarmă numai pe ace.

O, dar am rămas singuri. Toată lumea a plecat, că programul s-a terminat. Şi n-o să se mai dea o dată numai fiindcă am rămas noi, cu gura căscată. Aşa că mergeţi acasă, închideţi bine uşile şi, dacă vreţi, faceţi şi voi circ cu păpuşile. Scufiţa Roşie şi încă vreo cîteva domnişoare sînt bune dansatoare. Iepuraşul de catifea va face salturi mortale în gura celorlalte animale. Pisica se va împrieteni la cataramă cu — săraca — rîndunica. Dacă o să vi se pară prea mică trupa, priviţi-o numai cu lupa. Aşa o să puteţi vedea cele mai grozave animale din pădurile ecuatoriale.

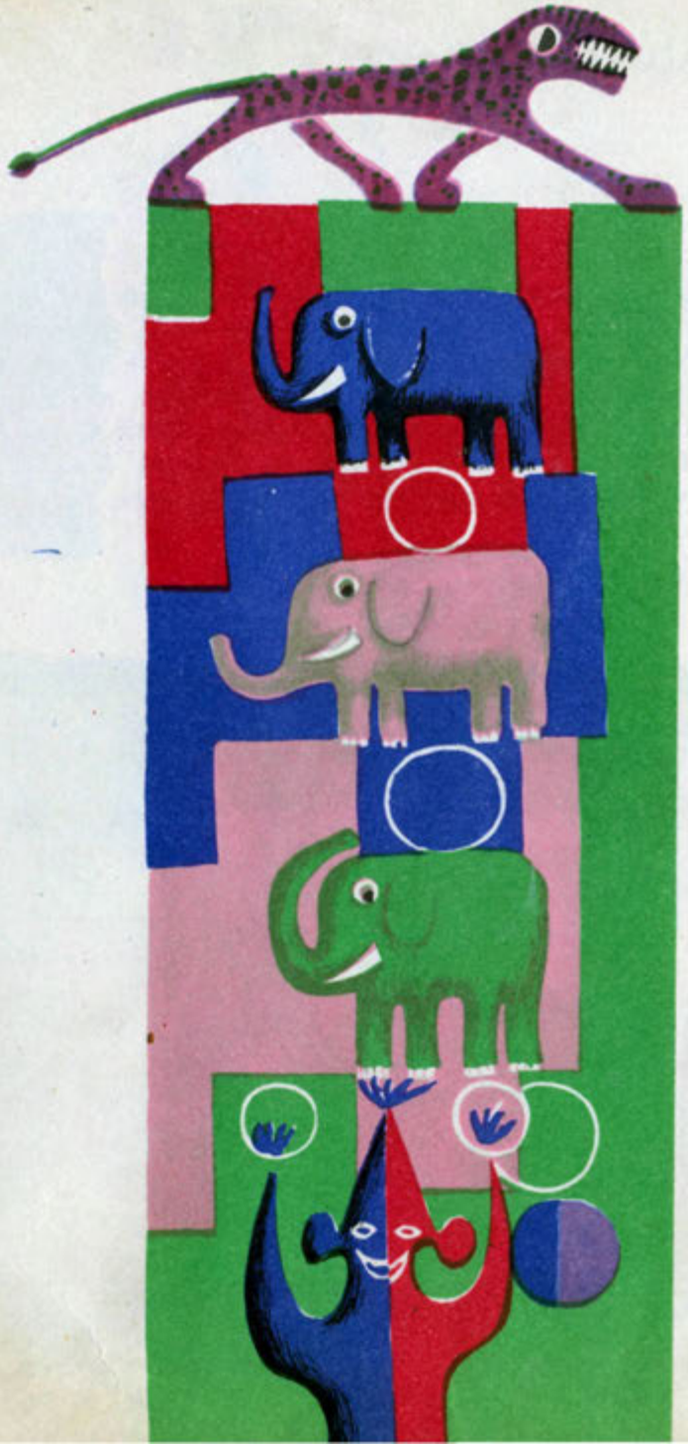

LA GRĂDINA ZOOLOGICĂ

... Grădina zoologică e un fel de magazin de jucării, unde tigrii, girafele și leoparzii sînt vii. Rogi lupul să te ia puțin în circă și cînd colo te mănîncă. Hei, ca pe Scufița Roșie te-ar mînca, cușca dacă l-ar lăsa. Dar, vedeți, aceste cuști de fier, sau colivii, sînt ca niște bunicuțe ale lor : au grijă să nu facă prostii. Copii ! lăsați un pic gălăgia. Faceți acum cunoștință cu zoologia. Iată aici reprezentanții mîndrei faune, care știu să urle, să ragă, să zbiere și să

schiaune. (Dar, miraţi-vă mai încet, dragii mei, că asurziţi aceşti lei.) Oriunde întorci capul vezi un şarpe sau un leopard, care sare peste un gard. Iată tigrul adus din Bengal cu cheltuială. Toată blana de pe el e naturală. Mirela, acela nu se strigă „cuţu-cuţu", că e struţul. Balaurul care se prăjeşte pe nisip e crocodilul, iar bazinul de lîngă el e Nilul. Elefantul care vă priveşte ursuz e întrebuinţat în loc de troleibuz. Încaleci pe el dimineaţa şi pleci la şcoală, mergînd o mie de staţii prin pădurea ecuatorială. Sahara e o regiune şi mai dificilă. Pe acolo circulă numai această cămilă. Orişiunde ar pleca, îşi ia întotdeauna apă cu ea, aşa cam la vreo două-trei butoiaşe; cred că în cele două cocoaşe! (Fiindcă-i limpede ca bună seara : nu poţi şti cînd curge apa în Sahara!) Cangurul, uite, are blana roşă. Ca să nu-şi piardă puii, îi poartă cu el într-o sacoşă (că i-a mai pierdut odată, i-a căutat Australia toată). Lupul trăieşte în haite şi pe la noi. Mănîncă dimineaţa oi, la prînz oi, şi seara tot oi. Din cauza acestui meniu fix, umblă oamenii după el prin păduri, cu puşti şi cu topoare, să-l cam omoare. Ursul polar poartă, ca un moş, cojoc şi fular. Îi e ciudă că aici nu-i aşa ger şi-ar intra într-un frigider. Ce să vă mai arăt? Rinocerul? Dromaderul? Grădina zoologică e foarte frumoasă, dar eu zic să mai mergem şi-acasă. E tîrziu : a sunat şarpele cu clopoţei de ora trei. Şi animalelor nu le place să mai întîrziem pe-aici după orele lor de servici. Ş-apoi, cei urîţi or fi venit de la lucru acasă şi acum ne aşteaptă la masă. Şi e musai pînă mîine în zori, să le povestim totul, măcar de-o sută de ori. Cum a fost, cum a decurs toată treaba... Altfel, înseamnă c-am văzut atîtea jivine degeaba.

CUNOŞTINŢE PESTE CUNOŞTINŢE

Uite, animalele nu mai stau în cuşti, deoarece sînt domestice. Adică toate sînt animale civilizate. Aşa că e bine să nu vă strîmbaţi la cai sau să scoateţi limba la oi, că rîd de voi. Este un animal foarte folositor vaca, şi ce suflet bun are, săraca. Să vă mai spun că şi purceluşii folosesc foarte mult săpun? Ei ştiu cu toţii mai bine decît unii dintre voi că nu te poţi spăla cu noroi. Toate oile pe care le vedeţi dincoace formează o turmă (Mirela, iar ai rămas în urmă!). Şi oile lucrează lapte, brînză şi smîntînă. Dar datoria lor de căpetenie e să ne dea flanele de lînă. De altfel, să vă spun drept, lor nici nu le place să poarte vara cojoace. Singure merg, o dată pe an, să se tundă la cioban, cum mergeţi voi cei mai mici la „Ciufulici". Numai că oile nu au pretenţia, cînd le taie laţele nenea Stan, să le pună călare pe un lup sau pe un aeroplan.

Oile ştiu munţii noştri pe dinafară, că ar putea să vorbească despre ei la şcoală.

Auziţi vuietul ăsta ca de grădiniţă de scandalagii? Ne-apropiem de păsări. Tii! Tii! Răţuştele iar se ceartă pentru jucării! Dar pe voi vă rog să fiţi cuminţi. Puii pe care-i vedeţi aici încă nu sînt fripţi. Uitaţi-vă bine : cu cîtă poftă ciugulesc ei vitamine. Găina care se plimbă printre ei, cu atîta fală, e o cloşcă, adică o incubatoare naturală. Ea a tot dat ocol cuibarului şi are bunătatea să clocească singură ouăle, cînd se întrerupe electricitatea. Năzdrăvanul ăsta roşu, l-aţi ghicit, este cocoşul. Găinile îl urmăresc pas cu pas, pentru că e singura pasăre cu ceas. Dar ceasul lui nu se vede, întrucît îl poartă undeva în guşă ori în gît. De fapt, e un deşteptător mai mare pe care-l pune să sune cînd soarele răsare. Aşa. Am ajuns şi la lac, unde fac raţele cele bătrîne „mac-mac“ şi unde gîştele se scaldă şi fac şi ele toate boroboaţele. Vedeţi gîştele şi raţele? Arză-le-ar focul să le arză! Stau pe apă ca pe varză! Şi toată ziua (vezi că le sperii!) beau doar apă, ca şoferii. Şi pentru că a venit vorba : unde-o fi maşina aia? Că nu ne-o fi luat-o gaia? Dar nouă tot nu ne pasă. Avem cu ce merge acasă, să nu-ntîrziem de la prînz : încălecăm pe cîte-un mînz.

FUGĂ CU MINGEA

O curte mare, cît cuprinzi cu privirea, unde bat mingea oamenii în toată firea. Deşi, în general, ei nu sparg geamuri, sau mai ştiu eu, vreun cristal, se string în jur tot felul de vecini şi ţipă la ei a scandal.

Dar să fim atenţi la jucători, care sînt formidabili (uneori). Joacă atît de frumos, încît creşte iarba sub paşii lor, jos. Atunci pe tot stadionul trec fiorii, ca toamna printre nori cocorii. Dau atît de tare în minge, încît fiecare lovitură înseamnă gol, sau ceva asemănător. Chiar şi luna provine de la un şut. Este o minge care n-a mai căzut. Unele mingi aruncate aşa, se prind pe cer, naiba să le ia! O, staţi puţin, că mi-am adus aminte! Nu-i adevărat ce v-am spus mai înainte. Nimeni aici nu ţipă şi nu plînge, zgomotele astea vin tot din minge. Că ea e plină, măi băiete, cu tot felul de vaiete.

Și cînd o atinge cu piciorul nenea Ion, vaetele se varsă pe stadion. Uitați-vă acum în jur; oamenii aceștia sînt muți, v-o jur. Pe ei niciodată n-o să-i auziți strigînd, iar dacă se-ntorc acasă răgușiți, să știți c-au răgușit în gînd.

Și acum o fază pentru care toată săptămîna rîndunica se va nesuferi cu pisica. Un jucător plimbă mingea cu capul și pe picior, ca un jongleur. Ca fulgerul a înaintat, dar în fața porții s-a-mpiedicat. Sîntem în minutul 27, către el zboară lin un stol de sticle de bere și lapte. Se poate spune, din acest punct de vedere, că pe stadion curge lapte și bere.

După cum vedeți, și oamenilor mari le cam place să se joace. Fotbalul ăsta, cu toată zarva, e un fel „de-a baba oarba". Adică jucătorii noștri parcă — aoleu! — dau în minge legați c-o basma la bombeu (în loc de ochi). Nu le fie de deochi! În alte părți, oamenii se luptă cu taurii cei țepeni în copite și cu coarnele pe gresia lunii ascuțite. Cum voi vă jucați „de-a v-ați ascunselea", jocul ăla s-ar putea numi „de-a v-ați împunselea". Iar mai demult, în loc de minge, se aduceau tigri ori fioroși lei și tu trebuia să dai cu piciorul în ei. Atunci venea la stadion prea multă lume, de-aia din cînd în cînd se dădea drumul la lei direct în tribune. Numai așa oamenii se hotăreau să mai părăsească jocurile, luînd drumul casei și al cetății, ca să facă istoria antichității. Dar ce vă tot vorbesc mereu, cînd nu mă aud nici eu? În urechea mea cea stîngă cineva a început să plîngă. Și-n urechea mea cea dreaptă o talangă se deșteaptă.

MAREA, O APĂ FOLOSITOARE

Marea este și pentru cei mici, nu numai pentru părinți și bunici. Și la urma urmei, ei nici nu știu să se joace ca voi pe plajă, în nisip, în fel și chip, făcînd palate în care, pe furiș, intră scoicile prin acoperiș. Părinții toată ziua ar vrea să vă culce. Să vă spun un secret : ei au venit la mare numai ca să vă încurce. Așa le merge gura : „Ce faci?“ „Unde te duci?“ „Stai aici!“ Mai rău ca la bunicii care s-au făcut mici. Dar acum ați venit cu mine și eu, știți, nu fac scandal. O să vă explic marea, val cu val.

Marea este o apă folositoare. Ea se întinde de aici și pînă în zare.

Se întinde și mai departe, firește, dar marea aia nu se vede și nu ne privește. Vapoarele alunecă pe apă : fiș, fiș, ca la un fel de săniuș. Dar mai bine dacă privești, vezi că alunecă pe pești. Peștii sînt aici mulți ca iarba. Și cresc singuri, cum îmi crește mie barba. Unii dansează, alții au pene de papagal și cîntă pe lîngă Insula de Coral. Prin alte ape, rechinii umblă la ei cu ferăstraie și, dacă te prind, te taie. Unde este apa mai adîncă înoată niște pești urîți, atît de urîți, că nici ei între ei nu se mănîncă. Porcul de mare rîmă algele pe lîngă maluri, de se fac deasupra valuri. Foca este aproape cît luna. N-am o undiță la-ndemînă, că acum aș prinde una. Dar mai bine hai să ne urcăm în barca asta pe care o leagănă

valul și să privim Malul. Știți din povești că mările toate au pe fundul lor numai palate. Oamenii au scos cu niște frînghii palatele din mare, să mai stea și pe pămînt în soare. Priviți aceste castele, cum curge sarea pe ele... Și încă nu ați văzut totul. Cel mai frumos e portul. În port marea scapă printre pescărușI, ca printr-o plasă. Aici sînt fel de fel de vapoare, cum avem și noi pe-acasă. Se suie oamenii în ele, își aprind țigarea și se joacă de-a depărtarea. Farul acesta — ce înaltă-i e talia! — se vede în toată lumea, pînă la Mangalia.

Cînd marea are vreun necaz în familie, fulgeră și tună. Asta se cheamă „sezon de furtună". Atunci pe plajă nu mai stai, sugînd dintr-o rază ultravioletă, ca dintr-un pai. Furtuna trece repede, apare soarele și noi alergăm către plajă de ne sfîrîie picioarele. Ieșim de prin case și de sub pălării, ca melcii din cochilii. Dar să știți, copii : ce e prea mult strică în viață, cum scrie și pe borcanul de dulceață. Deci să nu-mi stați toată ziua în soare, că n-aveți șapte piei pe spinare. Ci să vă uitați cum fac plajă valurile, care aleargă iute și se întorc pe partea cealaltă după două minute.

MUNTELE CEL HODORONC-TRONC

M-am făcut luntre și punte și v-am adus de la mare la munte. Mă gîndisem să vă las la București și să v-aduc munții acolo, într-o traistă de povești. Dar cînd să-i fac frumos ghem, munții n-au vrut să încapă în tren. Au zis că ei nu se mișcă din așezarea lor străveche, numai fiindcă sînteți voi niște leneși fără pereche. Acum uitați-vă : toți sînt făcuți din piatră (care e un fel de prefabricată). Nu știu cînd au crescut acești ștrengari, că omenirea cînd a venit i-a găsit mari. Se opriseră ca niște elefanți în zare, cu tot cerul în spinare. Bine că nu le vine în cap să plece acum mai departe, că n-am avea unde să ne dăm la o parte.

Munții noștri sînt bogați ca soarele. Au aur și argint în toate buzunarele. Creasta aia, care parcă se clatină, cred că e de platină. Unde te-ndrepți dai de nuiele pentru fluiere și de bușteni groși.

Sub pietre sînt cărbuni, cu care desenează locomotivele aburi pufoşi. Au fier, var, sare, dar ce n-au? Chiar şi lupi care fac „hauhau". Ca să nu mai vorbesc de ape minerale şi alte izvoare: cu ele munţii se spală şi pe picioare. Da, da, nu mai sînt alţii care să le semene. Uite, ne fac semn să intrăm în ei ca-n cetatea lui Cremene.

Cîţiva munţi Carpaţi sînt mai înalţi decît ceilalţi. Cînd se uită în jos, uneori, le vine ameţeală şi-atunci îşi pun comprese cu nori. Căci să ştiţi: munţii sînt cei care dirijează ploile, spunîndu-le norilor: „Ce vă îngrămădiţi toţi aici ca oile? Mă, apă chioară, nu mă auzi? Plouă mai la cîmpie, că mă uzi".

Năzdrăvanilor, staţi! M-am luat cu vorba şi am uitat să vă spun să respiraţi. Pentru că lumea — să nu vă mire — vine la munte mai mult să respire. Cică aerul de aici conţine nu ştiu ce vitamine. Şi dacă-l tragi în piept zi de zi, cuminte, te faci sănătos pe şapte ani înainte. Vedeţi stînca aia bătrînă care seamănă cu o mînă? Este mîna fermecată cu care muntele ajută farmacia şi ne ia nouă astenia. (Tăticul ştie ce e aia, cum ştiţi voi de-a puia-gaia). Aşa. Acum am ajuns într-o poiană. Puteţi călca pe iarbă ca pe un covor sau o blană. Dar nu-mi plecaţi singuri prin păduri, aoleu, că munţii au prăpăstii mai mari decît cele pe care vi le spun eu. În ele se ascund jivinele şi îşi înfig brazii rădăcinile. Brazii sînt cei mai buni alpinişti, copii. Se suie pînă în vîrful muntelui fără frînghii.

Pentru voi munţii au şi nişte ascunzişuri, multe ca frunza şi iarba, parcă ar fi fost făcuţi pentru baba-oarba. Te ascunzi colo, după un copac, şi cînd strigi: „sînt gata, Chimiţă!" te găseşte imediat un urs ori o veveriţă. Pentru că toate animalele de care v-am vorbit şi multe alte păsări cu pene stau în munţi ca în cartea cu desene. Nu pot, căci le-aş arăta eu cu degetul de la coadă şi pînă la cioc sau la bot. Ele se joacă de-a pitulaşul pe după stîncă şi cînd se prind se mănîncă. Iar acum au fugit de aici, fiindcă ştiu că noi sîntem voinici, şi urcăm către vîrful muntelui, pe poteci, ţinîndu-ne, de ciuperci.

DE-A DELTA DUNĂRII

Delta, după cîte știu, seamănă cu lacul cel Cenușiu, unde pelicanul bătrîn stă toată ziua grav, așteptînd un fotograf. Ca să-i iasă poza bine, nici nu se mișcă din loc. Și ține și-un pește-n cioc. Dar, rîdea un guguștiuc, cică peștele-i de cauciuc! Aici, în deltă, vedeți, pe lîngă foarte mulți pelicani, mai există și lișițe, nagîți și cormorani. O, aici sînt toate păsările de pe pămînt (dacă nu și ceva în plus, adică păsările din Luna de sus). S-au adunat în aceste locuri pline de vrajă, ca să facă plajă. Eu mai cred că ele bat mările și poienele pînă aici și ca să-și arate penele. Pentru că, anual, în Delta Dunării se deschide, pentru o lună și jumătate, Expoziția păsărilor neîmpăiate. Nu vedeți că toate au sprîncenele și penele care mai de care mai frumos colorate? Unele și le vopsesc cu verdeață de alge din fluviul Gange, altele cu untură de crocodil

din Nil, sau mai știu eu cu ce boia din Africa. După aceea își lustruiesc penele cu un pluș și își fac ciocul cu ruj. Bineînțeles, la sfîrșitul sezonului pasărea cea mai frumoasă primește premiu o broască țestoasă.

Intrăm acum într-o pădure unde nu cresc mure. Copacilor înalți, care au în vîrf un pămătuf, li se spune în limba deltei „stuf". În fiecare dimineață, aici e raiul puilor de rață, de nagîț și de bîtlan. Trestiile le țin loc de tobogan. Se suie unul în capul altuia pînă

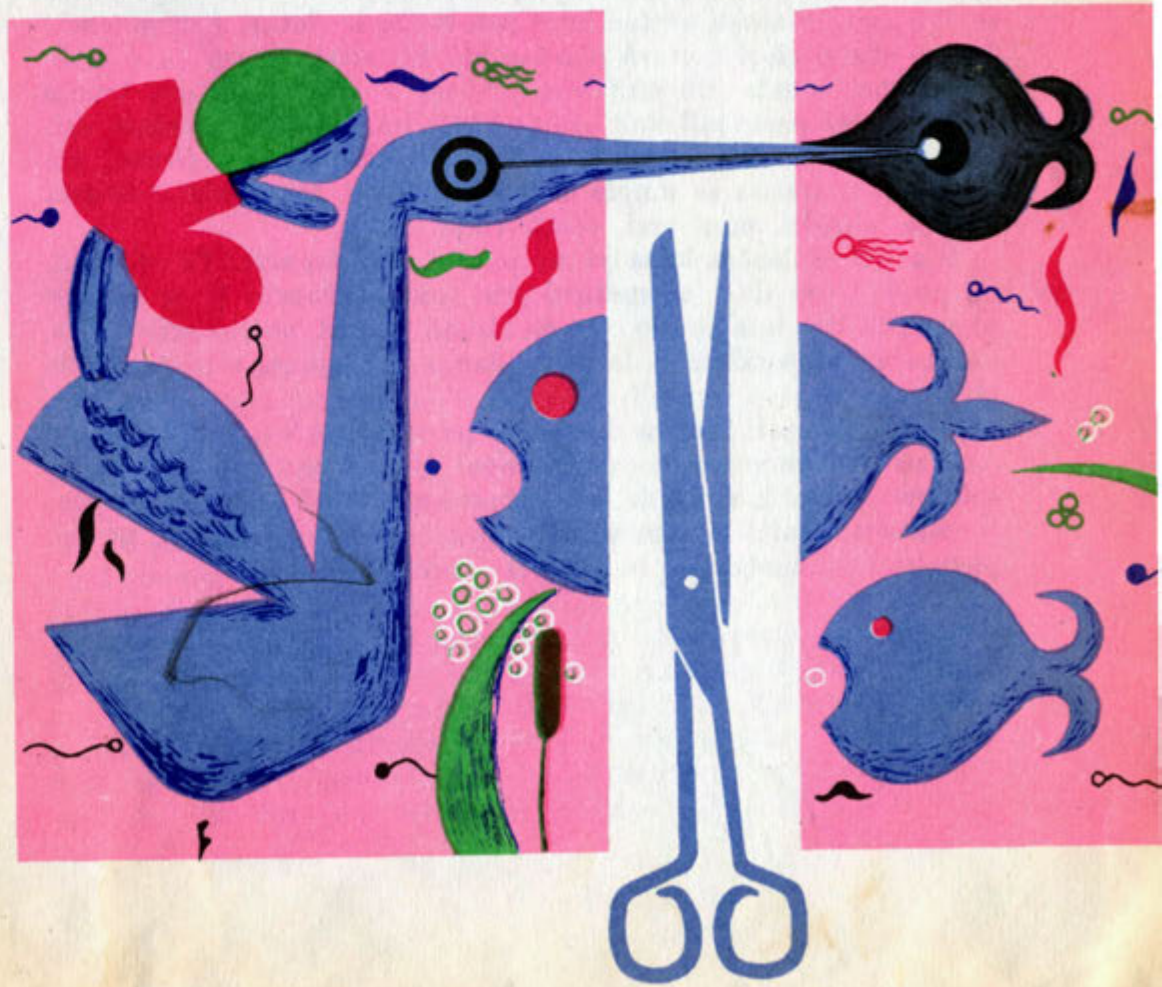

cînd ultimul ajunge în vîrful trestiei, cea mai înaltă, și de-acolo alt pui îi dă brînci în baltă. Acolo încep să bea apă — nu ca să se înece, ci, așa, le place, că e rece. Să știți: păsările astea toate știu de mici să înoate. Cineva spunea un lucru nou: că ele ar învăța să înoate chiar în ou. Cică în fiecare găoace cartea de citire zace. Cînd puiul de rață învață pe de rost totul, sparge coaja cu ciocul. Și cît e el de pui toată balta e a lui.

Ce să vă mai spui? Apa asta, pe care plutește plaurul, e scumpă ca aurul. În primul rînd, e dulce, de la cercul de la suprafață rotund, și pînă la ierburile de la fund. Și apa dulce mult aduce. Unde mai pui aceste păsări și acești pui, acești pești, de care nu ai loc să te-nvîrtești; și acești brotaci care scot limba la fluturi și la gîndaci! Vedeți stufuI că-și scutură pămătuful? Ei, aflați că eu, cu o șmecherie, pot scoate din stuf hîrtie. C-am aflat că-n fiecare trestie ce se leagănă peste mîl stau coli de hîrtie sul. Dacă ești scriitor ești fericit: cu o trestie de-asta te-ai procopsit. Scoți tot papirusul din ea seara, și trestia se umple la loc dimineața. Pe o trestie de-asta îți poți mîzgăli, cum vrei, toată viața.

Și acum să lăsăm lotca să ne poarte mai departe. Păcat că ea nu poate trece de-a curmezișul prin toate coclaurile și pe sub tot păpurișul. Dar iată aci un cîrd de bîtlani pescari, cu ciocurile aspre, bătute de vînturi mari. Dacă le dau niște guvizi, ei o să ne fie ghizi.

Cîte unul, ușor, trecem din barcă pe spinarea lor. Așa ... E mai bine așa. Doamne, ce ne vom plimba! N-o să ne rămînă nici o insulă necunoscută, nici una, nici o barză nearătată cu mîna. Ba chiar și stelele din baltă le vom număra. Și-n timpul ăsta, lin, lin, pe sub picioare vom simți cum se varsă Dunărea în mare.

PĂMÎNTUL

Noi n-am fost sub pămînt — dacă-mi aduc bine aminte. Vom da acum o raită, în cîteva cuvinte. Făt-Frumos cobora pe tărîmul celălalt pe o funie de coajă din teiul cel mai înalt. El cobora, cobora, și teiul se descojea, se descojea. Cînd i se uscau toți teii ca unul, însemna că, gata, i s-a sfîrșit și drumul. Noi trebuie să găsim însă un loc mai puțin alunecos în jos. Să căutăm locul *cel mai bun* de ducă (numai leneșii dau buzna în pămînt pe unde apucă). Dar pe aici nu văd fîntîni, numai găurici foarte mici. Cum fac furnicile de nu dau în ele, păcatele mele? Iată și una de șarpe, care cine știe din ce bea acum lapte. Dar nici ea nu duce decît pînă sub rădăcinile de arțari, iar noi avem gînduri infinit mai mari. Vulpea dă din cap ca o hoață mare: ea știe într-un gard o bortă oarecare. Lasă, intrăm mai bine printr-o peșteră, descoperită acum de mine sub o foaie veștedă. Sînt aici două ferestruici gemene: „Poftiți înăuntru ca-n țara lui Cremene".

Globul pămintesc văzut din interior îți dă un ait fior decit văzut din exterior. Sună pietrele pe unde treci, iar de tavan atîrnă lilieci (ca niște lămpi negre și chioare care fac bezna să aibă continuare). Au rămas în urmă iarba și vîntul, sub pămînt e altfel pămîntul. E mai îndesat, mai adevărat. Parcă cel de afară e numai fumul și putregaiul, *aici* e focul și jeregaiul. Toate lucrurile de acolo sînt începute *aici*, de la elefanții circului și pînă la nedresatele furnici. Vulturul, care prin vîrful cerului zboară, are sub pămînt măcar o gheară. Măcar umbra care-l ține e pămîntească, ea-l face printre stele să nu se risipească.

Să încetăm o clipă gălăgia din gînd și să ascultăm cum începe lumea din pămînt. Cum crește din el lent, ca o statuie din postament. Ciuruit e acest glob ca un ou, dar la mijloc parcă e nou. Stîlpii de gheață și vetrele de foc stau, uite, la un loc. Cărbunele prinde încet să facă pene, vor ieși din el cine știe ce coțofene. Că dintr-un pietroi sărac s-a-ncropit abia un rac. Iar dintr-unul și mai sărac — un ac. Aurul prin firide-l ghicești, ca niște ochi pentru pești. Doamne, e extraordinară această peșteră, descoperită sub foaia cea veștedă! Cînd ne vom întoarce la lumină, tot ce aici era abia urzit, vom găsi acolo de mult isprăvit. Va fi frumos, cu cer pe sus și drum pe jos. Soarele va avea răsărit și soare-apune și veveriţele vor ronțăi alune. Pe oameni va crește barba și după aceea iarba. Iepurii vor fi goniți tot pe patru picioare — mă rog, totul exact ca-n poveștile noastre anterioare.

LA CE LATRĂ GRIVEI?

Luați-vă de mînă. Gata. Astăzi mergem în Lună. Noi putem părăsi planeta chiar dacă nu e gata racheta. Fiindcă, la urma urmei, o să mergem în Lună pe jos, că e drumul frumos. Ne uităm bine unde se vede o rază care arde subțire ca un pai, și ne vom ține de ea scai. Dincolo de zare, poteca o ia drept spre Soare. Acolo dăm drumul baloanelor colorate, luate pentru orice eventualitate.

Baloanele se-nalță, se-nalță și ne ridică-n sus ca-ntr-o balanță. În jurul nostru vom auzi cum răsar stelele, cu un fîșiit ușor, parcă se deschid umbrelele. Luna se va face tot mai mare, și la urmă ne va răsări exact sub picioare.

Îmi pare bine c-aveți încredere-n mine și faceți întocmai cum v-am spus, ca s-ajungeți sus. De altfel, iată, am și ajuns. Bănuiam eu că sînt vorbă lungă să v-ajungă, dar acum — asta-i bună! — nici nu știu cînd v-am pălăvrăgit pîn'la Lună. Sîntem pe steaua aia mare de stei, la care latră noaptea Grivei. De ce nu ne-a ieșit nimeni în întîmpinare să ne dea o floare? Fiindcă aici nu sînt flori, nici animale, nici nori. De asemenea, e-adevărat, nu este aer de respirat.

Luna este un pămînt neisprăvit. A-ncercat ea niște păduri și niște ape, dar nu i-au ieșit. Asta-i situația, n-ai ce-i face. Va trebui să umplem noi Luna, ce mai încolo și-ncoace. Odată și odată, tot trebuia să repare cineva jucăria asta stricată. Eu am susținut de-atîtea ori : noi, copiii, sîntem cei mai grozavi inventatori. Nu e aer în Lună? Nu ne pasă, am adus de-acasă. Iată, dezumflăm baloanele pe care le-am umplut cu vînt, pe Pămînt. S-a luminat cerul Lunii cu aer... Așa, acum mai poate omul respira. Și se mai poate juca. În țara asta pustie, care strălucește ca o agrafă nu-s condiții omenești de trai decît pentru girafă.

Că ea întinde gîtul ei lung în vînt și paște iarbă pe Pămînt. Deci, prima etapă de populare a Lunii va fi... care, ghici? Aducerea unei girafe de la cel mai apropiat circ aici. Am și adus-o eu, chiar în clipele acestea, ca să scurtăm povestea. Acum știți ce e? Uite, mi-a mai venit o idee. Să rugăm frumos girafa asta să ne care într-o săptămînă cele necesare pentru înființarea vieții pe Lună. Pentru că și așa ea tot seamănă cu o macara. Ce aducem mai întîi la noi? Asta vă roade acum pe voi. Trebuie să facem o listă în privința asta, realistă. Dintre animale vom aduce numai strictul necesar. De exemplu, lupul nu-l vom aduce, că e... măgar! Și uite, azi o floare, mîine o privighetoare, azi un cățel, mîine un purcel, azi un ou, mîine un bou, Luna se va umple de verdeață, de viață pînă poimîine dimineață.

LA POLUL NORD

Azi, vă rog să vă-mbrăcaţi într-un timp record : am vreo zece invitaţii pentru Polul Nord. Rugaţi toate mătuşile să vă caute mai repede căciulile, fularele şi mănuşile. Hai, lăsaţi gălăgia şi jocurile, că pierdem acolo locurile. Că la pol ninge foarte tare şi într-o clipă zăpada acoperă orice numerotare. Şi s-ar putea întîmpla să ne aşezăm cu un loc mai jos ori mai sus, să ne scoale de pe el un urs.

Acum, pînă una-alta, eu o să studiez harta. Să văd pe unde se ajunge la Polul Nord, într-un timp record. Am şi găsit (din orice încurcătură tot eu să vă scap!) : mergem cu tramvaiul pînă la cap. Acolo căutăm o săniuţă, dacă se poate cu ataş, şi-nhămăm la ea doisprezece iepuraşi. (De obicei ei nu trag la ham, dar după puţină reflecţie, vor face pentru noi o excepţie.) Noi vom pocni o dată din biciuşcă şi iepurii vor porni ca din puşcă. A, va fi pentru ei un fleac să străbată nouă păduri, să sară peste nouă munţi şi să ocolească

un lac. Din cînd în cînd vom ţipa în urechea lor, să se-audă ca la difuzor : „Hei, mergem bine, nordul e pe-aici, după cum ne învaţă muşuroaiele de furnici". La un moment dat vom face cruce c-un ren (care înseamnă în limba băştinaşilor „tren"). Le vom mulţumi urecheaţilor şi, cu mare emoţie, vom schimba mijlocul de locomoţie. Renul ne va duce o zi şi-o noapte, încă o zi şi-o noapte şi, în sfîrşit, vom ajunge la Polul Nord pe data de 7. Acolo ne vom ruga de viscolul păcătos să se oprească oleacă, să ne putem da jos.

Trebuie să vă spun că aceste meleaguri se caracterizează prin ger. Clima de la Polul Nord e o climă de frigider. Untul, peştele, carnea, aici, la marginea îngheţată a mării, ating culmea conser-

vării. Poţi să mănînci guvizi şi bibani proaspeţi de două mii de ani. Focelor, care sînt foarte cochete, le place aici fiindcă par mult mai mici (vreau să spun că arată mult mai tinere). Urşii se conservă în costum alb, de ginere. Dar noi n-am bătut atîta drum să ne conservăm, ci ca să cercetăm.

Fiindcă nimeni n-a studiat oceanul îngheţat cel plin de mistere, din punctul nostru de vedere. Să lămurim o dată pentru totdeauna : unde au dispărut de aici soarele şi luna? Nu cumva au căzut în valuri într-o bună dimineaţă şi s-a prins deasupra gheaţă? Noi am putea face o copcă şi să le scoatem într-o lotcă. Să le uscăm razele ude, într-o seară, la Steaua polară. În sfîrşit, nu putem prevedea totul de azi. Vom proceda de la caz la caz.

Aţi terminat cu fularul şi gheata? Plecăm, sînteţi gata? Aoleu, pînă să vă pregătiţi voi, uite c-a venit polul la noi. A ajuns pînă la munţii de piatră şi fier, l-au văzut copacii cu frunzele mai dinspre cer. L-au văzut ciorile şi coţofenele, care au început a-şi vărui cu zăpadă penele. Acum, că tot aţi pus să umble după mînuşi, haideţi la săniuş. N-o fi chiar ca la oceanul îngheţat, dar, ca să zic aşa, tot e ceva.

ÎNTR-O POVESTE

Fără veste, intrați și într-o poveste. Așa, fără vorbe prea multe, unul după altul, cu mine în frunte. Luați-o pe poarta asta pe care scrie „A fost doar odată, ca niciodată", care ne așteaptă desferecată. I-am spus portarului că aveți treabă pe-aici, fiindcă voi sînteți cei doisprezece pitici. De fapt, sînteți paisprezece (dacă-o să observe, doi dintre voi spuneți : „Sîntem rezerve"). Și mai spuneți că sînteți în căutarea Zînei Zînelor, furată de-un zmeu din greșeală, crezînd că e cine știe ce procopseală.

Atenție! Aici la fiecare pas te poți întîlni cu primejdia nas în nas. Uite, parcă ne-ar fi auzit, un balaur s-a și ivit. Unul, două, trei, patru... are capete șapte. Numai ca să le numeri, pierzi o zi și-o noapte. Ca scamatorul suflă foc pe nări. Dacă aș avea la mine țigări, i-aș ieși în întîmpinare, suflînd și eu dintr-o țigare. L-aș învălui cu fumul,

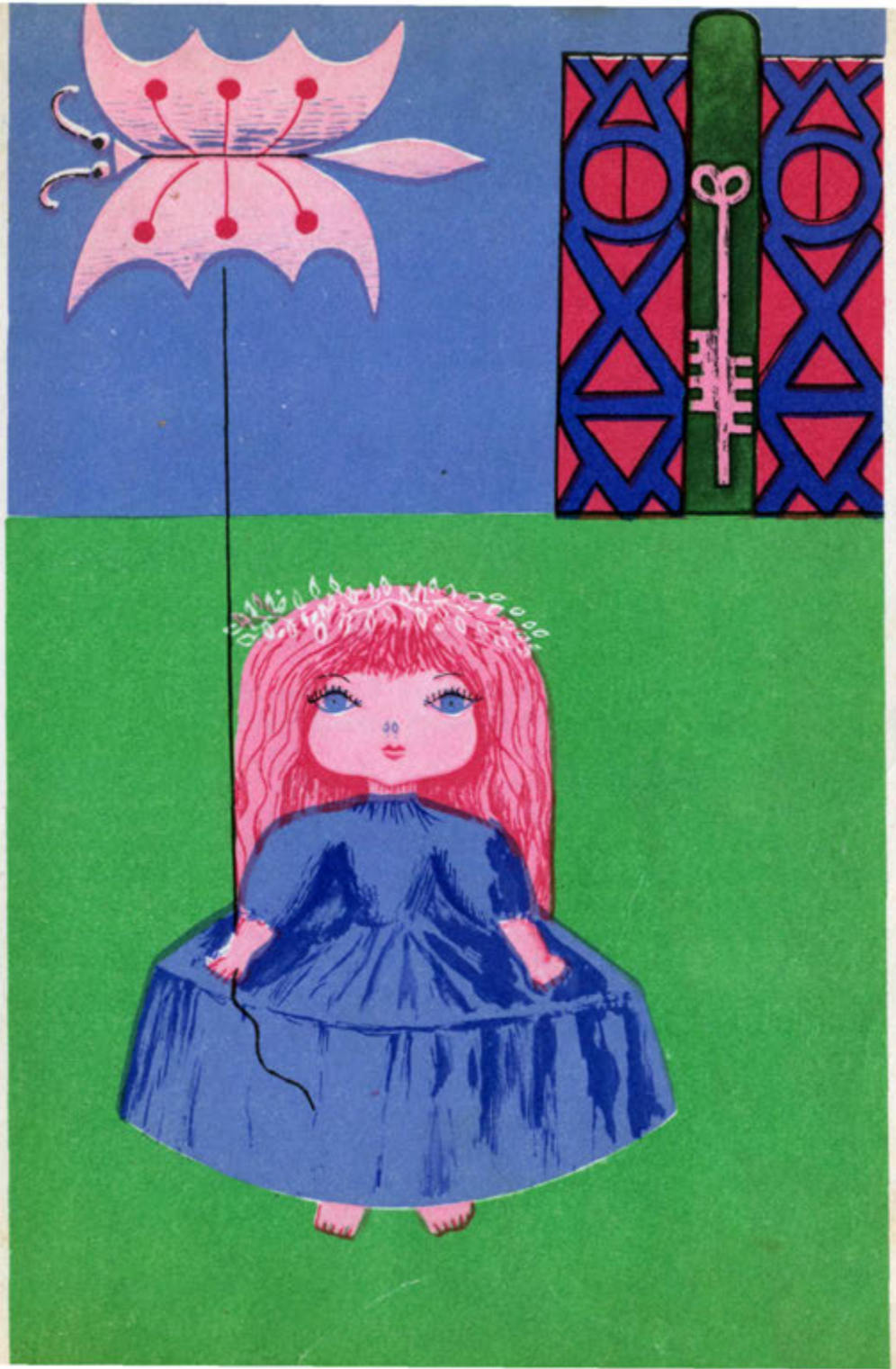

n-ar mai vedea nimic și noi ne-am lua drumul. Dar așa, fuga a rămas ultima noastră salvare. Luați-o voi înainte, că mie mi-e că fug prea tare. E pe urmele noastre, care de frică s-au făcut stele verzi și albastre. Mirela, aruncă tu acum o gresie, să nu-și facă balaurul cine știe ce impresie. Să știe și el că noi l-am citit pe Ispirescu Petre și știm că apar munți înalți, numai dacă arunci în urmă cu niște pietre. Priviți-i acum, he, he, he! Munții au răsărit și-n vîrful lor sînt oi care behăie. Ce mari sînt, bată-i vina! Eu nu i-aș sări nici cu prăjina. Dar balaurul — cu el te pui? Ar mai sări peste încă un munte, dar nu-i. Nu mai rămîne decît să azvîrl eu plușul de pantofi, nedespărțitul meu pluș, să se facă în urmă un mare ghețuș! Va aluneca pe el și va cădea. Ha, ha, ha, dacă-o să-și spargă măcar un cap tot e ceva. Mi s-a părut, ori l-a trecut și n-a căzut? E lîngă noi, cum bine vedem. Opriți-vă, n-are nici un rost să mai fugim cînd nu mai putem. Balaurul s-a oprit și el, la un pas. De ce-o fi strîmbînd din nas? Zice:

— Hei, voi sînteți din povestea Merele de aur?

Răsuflăm ușurați.

— Bată-te să te bată de balaur! Povestea Merelor de aur e pe aleea cealaltă, frățioare. N-ai văzut tăblița indicatoare? În concluzie, bine c-a fost o confuzie.

Și uite-așa mergi și mergi... Zi de vară, zăpușeală. Nici tu, troleibuze, care alunecă pe ațe, nici tu, bunici, să te ia în brațe. Pînă cînd... ce sclipește acolo în depărtare? Un palat la care nu te poți uita decît cu ochelari de soare. De altfel, în față se află și trei stejari, în care sînt agățați tot felul de ochelari. Puneți-vă pe nas sticlele astea colorate — cred că nu-i vreuna lipsă — afumate ca pentru o mare eclipsă. Uite și-un copac ceva mai măricel. Vă dau voie să vă suiți în el. Cît mai sus, care mai de care, poate vedeți ce urmează-n continuare.

GÎȘTELE ÎN AFARĂ DE PERICOL

— Urmează să prindem o veveriță, strigă Radu, pornind din vîrful unui copac după ea, călare pe-o nuia.

— Ba, palatul, țipă Mirela, cred că n-ai uitat de palatul acela pe care ne-ai pus să-l căutăm în depărtare cu ochelari de soare.

Eu tocmai aținisem, că era mult somn acolo pe cîmpie, poate unde la fiecare pas întîlneai o pernă din puf de păpădie. Of, că nici nu poți să te mai odihnești cu copiii ăștia, care-ar sta toată ziua-n povești! Hai, pornim spre palat, gata, aici la rădăcina copacului, adunarea! Și să facem mai întîi numărătoarea. Că nu-i mare lucru să se ascundă vreunul dintre voi ca o buburuză, sub o frunză.

Cu cît ne apropiem de palat, auzim tot mai tare un zgomot ciudat. Parcă unui copil de zmeu, fără nici o jucărie, îi face bunicul său mizerie. De fapt, sînt ușile palatului care vorbesc între ele prin scîrțîituri, urlînd ca dintr-o mie de guri. Dăm buzna-năuntru

și încă de la intrare începem să căutăm zmeul c-o luminare. S-au împuținat zmeii, dragii mei, în poveștile vechi te-mpiedicai la fiecare pas de ei. Era ușor să fii atunci Făt-Frumos, nici nu mă mir, cu așa chilipir! Eu zic să ieșim, să fugim repede de aici, pînă nu asurzim. Nu poate fi nimeni, într-un palat ca ăsta nu rezistă nici măcar mătușile, fiindcă scîrțiie îngrozitor ușile. Așa, iată-ne din nou la soare, să suflăm în luminare. Fiind o luminare focul ăsta mai marele, să-l căutăm pe zmeu cu soarele.

Pe la mijlocul poveștii — cred și eu — obosești și-naintezi tot mai greu. Faci un pas și trebuie să-l faci tot tu și pe celălalt. Noroc că mergem acum pe ciuperci, care sînt atît de dese, încît par asfalt. Simțiți, măi copii, și voi cum crește drumul sub noi? Asta se vede după pietre și după furnici, care rămîn tot mai mici. La început pe mine aproape că m-acoperea iarba, acum, uite, ating norii cu barba. Am ajuns lîngă un lac, adînc ca o scorbură de copac. Pe mal stau gîștele, unele numai în piciorul sting, și plîng.

— De ce plîngeți, întrebăm un gînsac, singurul, dintre toți, care are și moț.

— Cum să nu ne jelim, cînd uite ce pățim? Vecinele noastre, țațele rațele, ne-au lăsat pe drumuri: au mințit într-una pînă ne-au înghețat apa, de-au făcut-o cuburi. Sînt două zile de cînd stăm aici pe mal și nu putem să ne scăldăm. Că în gheață nu poți nici măcar să te uzi, darmite să te scufunzi. Ne-am da măcar de-a săniușul, dar, una, nu ne șade, două, ce ne facem de labe? Că dacă pe gheață le tocim, într-o săptămînă le isprăvim. Și n-o să mai avem cu ce cutreiera poienele, doar labele nu ne cresc în fiecare primăvară ca pantofii voștri sau ca, nouă, penele. Deci, cum să nu plîngem, copii dumneavoastră, cînd închiși în această situație nu putem sări pe nici o fereastră?

Văzînd noi ce mare jale, am ajuns la concluzia că gîștele trebuie ajutate și nicidecum mîncate. Dacă apa se face bocnă la o minciună de rață, ea tot c-o minciună se dezgheață. Asta a fost părerea lui Radu, firește, care în privința minciunilor știe el ce vorbește. Dar eu, în timpul ăsta numai ce mă aplec și montez pe o ramură de

salcie un bec. L-am aprins ziua, amiaza-mare, și lacul a-nceput să se dezghețe, crezînd că e soare. Gîștele, ga, ga, ga! hușțiuluc, în apă într-o clipă. Gînsacul mi-a mulțumit, dîndu-mi o pană dintr-o aripă. Cînd n-o să mai știi ce să mai spui — zice — cînd te va ajunge năpasta, uită-te o dată la pana asta.

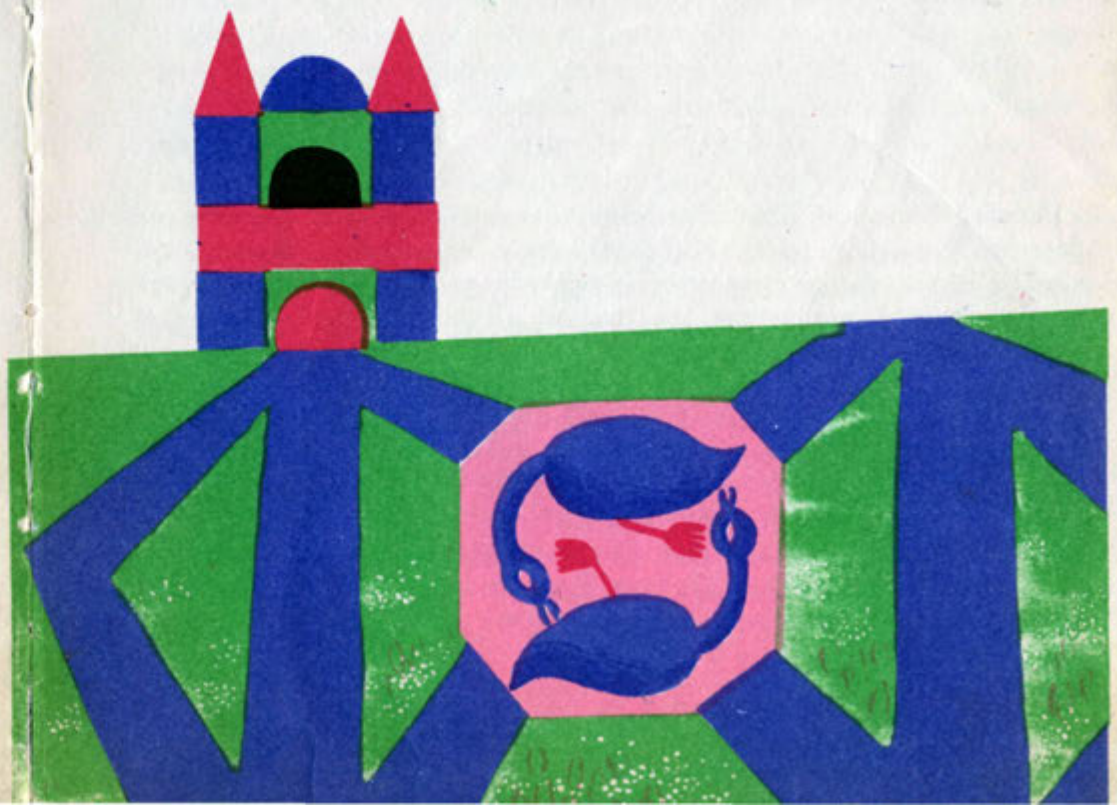

CALUL FERMECAT, DAR NEFERMECAT BINE

Acum, fiindcă pe Zîna Zînelor tot n-am găsit-o, putem porni mai departe. Eu am și pornit-o. Zmeul care-a furat-o din greșeală, crezînd că e cine știe ce procopseală, văzîndu-ne c-am plecat pe urmele lui cu dreptul, s-a retras tot mai în adîncul poveștii. Deșteptul. Dar oriunde s-o ascunde, oriunde-o fi, tot l-om dibui! Că, om fi mici, dar (oricine poate să observe) noi sîntem cei doisprezece pitici (în frunte, bineînțeles, cele două rezerve). Chestiunea care ne pune puțin în încurcătură e că aici drumul face o cotitură. Și se știe, zmeii cînd fug prind o viteză atît de drăcească, încît le vine foarte greu să cotească. Vom lăsa drumul cel drept, deci, tăind povestea pe una din poteci. Dar nu vă risipiți ca iepurii care încotro, ho! Mergeți mai strînși, așa, că din moment în moment se poate întîmpla ceva. Vreo întîmplare care să vă lase cu gura căscată de

mirare. Și cel care-o să fie prea la coadă, n-o s-o vadă. Că minunile nu se repetă ca filmul în culori, să-l vedeți cu bunica, în șapte zile de șapte ori.

Mergem noi, mergem, cînd, deodată, în iarba cea grasă, Mirela dă de un pui de broască țestoasă. Era supărat foc și, ca orice copil, plîngea cu lacrimi de crocodil. Zicea că broasca țestoasă doarme de vreo patru zile sub țestul ei de-o sută de chile. Și degeaba ciocănește el cu lăbuțele ude, că țestul e gros și broasca nu-l aude. Și uite, n-are cine să-l bage-n seamă, n-are cu cine să mai vorbească, așa, ca de la pui la mamă. Încercăm noi s-o trezim, dar ți-ai găsit! Poți trezi un pietroi adormit? Ne-nvîrtim în jurul ei pînă cînd lui Ilie îi dă prin gînd să-i pună o sonerie. Cînd a fost gata, a doua zi în zori, i-am spus puiului să sune de-o sută de ori. La a nouăzeci și noua oară, broasca a scos capul afară. Mare i-a fost bucuria cînd și-a văzut odrasla jucîndu-se cu soneria. „Adio somn — a zis — n-o să te mai întîlnesc! Drumeților, vă foarte mulțumesc!“ Am plecat lăsînd gălăgie în jurul ei ca-n jurul șarpelui cu clopoței. Dar nu făcusem nici o sută de pași în continuare, cînd un vultur s-a repezit și-a luat broasca în gheare. Cu ea, nemaipomenit, uite tocmai în vîrful cerului s-a suit. De-acolo o s-o arunce, cum aruncă jucătorii discul, să-i spargă platoșa groasă și-apoi s-o sfîșie cu pliscul. Hai să strîngem flori și frunze, să le risipim pe vale, să cadă broasca pe moale. A nimerit într-o claie de fîn; ura! am scăpat-o de la moarte. Vulturul morocănos s-a dus în altă parte. De-acum broasca va trăi sub țestul ei, 400 de ani, ehei! Că așa trăiesc ele, mult cît evul mediu, nu ca unii oameni, cît un concediu! Vine și puiul cel mic dintr-o parte, frecîndu-se la ochi de cele-ntîmplate. Explică-i tu cum a fost, Ilie, și spune-i să nu mai facă abuz de sonerie. Că asurzește iarba și mărăcinii și, uite, întărîtă vecinii.

Și iar mergi și iar mergi, numai pe jos stații întregi! Totul ar fi fost excelent, dacă nu ni se-ntîmpla un accident. Tot bătînd atîția cîmpi de cînd răsare pînă apune soarele, nu-i normal să ne doară picioarele? Eram la o cotitură cînd Radu zice: „Gata, eu am făcut o bătătură. Of, parcă mi-a intrat un munte-n pantof“. Atunci ne-am

oprit şi, punînd toţi degetul la tîmplă, ne-am gîndit. Ne-am concentrat cît ne-am concentrat, pînă-am hotărît : ne trebuie un cal fermecat ! Unul cît tot magazinul de jucării de mare, un cal care să zboare. Şi-n loc de copite, să aibă aripile potcovite. Ştiţi : ca să nu li se tocească vîrfurile prea tare şi să fie numai zimţi, cînd s-a-ting în zbor de stelele fierbinţi.

ZMEULE, NENOROCITULE !

Eu am un plan, cum să găsim calul năzdrăvan. Rupeţi fiecare cîte un smoc de iarbă grasă din această vale răcoroasă. Învîrtiţi-vă cu el în sîn pîn'o să ameţească văzduhul de mireasmă de fîn. Nu vedeţi cum iarba a început de miresme să fumege ? Caii poveştii, care pasc pe undeva prin apropiere, or s-o adulmece. Şi vor veni, mai tare sau mai încet, ca atraşi de-un magnet. Au şi-nceput să s-arate din cîmpie : zece, o sută, o herghelie. Priviţi ce mîndreţe de cai.

— Alege-ţi, Radule, unul, hai.

— Trebuie să-l aleg, zice Radu, pe cel mai răpciugos. Aşa facentotdeauna şi Făt-Frumos. Ne-am aşezat atunci pe-o buturugă şi-am aşteptat să sosească şi calul cel plin de răpciugă. După un ceas s-a auzit un nechezat mic, cam cît un miorlăit de pisic. În

sfîrșit, a apărut un fel de mînz bătrîn, știrb de tot și de tot spîn. Privea tot timpul pămîntul și nu înainta decît cînd nu bătea vîntul.

— Ăsta e, zise Radu, calul cel slab ca gardu'. Și încălecînd, numai ce-l vedem cu mîrțoagă cu tot căzînd. L-am ridicat cu toții și cu chiu, cu vai am pornit mai departe, împingînd calul, ca pe un camion hodorogit, din spate. Speram că mîrțoaga va merge așa strîmb numai pînă după primul dîmb. Acolo unde se va scutura odată, arătîndu-și fața sa cea fermecată. Dar am trecut și cel de-al o sutelea dîmb și calul mergea tot mai strîmb. N-o să mai putem înainta, dacă n-om mînca. Dar partea cea proastă e că deocamdată n-avem nimic în traistă. Zău că n-ar strica acum niște gîște. Dragii mei, mi-am adus aminte de pana gînsacului, prin asociație de idei. „Privește-o cînd ți-o fi mai greu", mi-a spus acel gînsac. Ceea ce și fac. Nu simțiți un miros plăcut în nări? Razele soarelui au devenit frigări, învîrtind nu știu ce fel de friptură ce-ți lasă o impresie bună în gură. Din cuptorul zării iese o tavă măreață. Gîștele ne-au trimis, friptă, o... rață.

Într-un minut n-a mai rămas nimic în tavă (că rața a fost grozavă). Tocmai atunci s-a auzit un răget ca de leu. Aoleu! „Ăsta o fi Zmeu?" Întreb, nu că mi-ar fi frică, dar știți : o-ntrebare nu strică. Deodată toate lucrurile au început să tremure, ca la cutremure. Jucați-vă aici de-a ce vreți voi. Eu mă duc un minut la război. „Unde ești, zmeule? îi zic, că nu știu din ce cauză nu mai văd nimic." „Sînt chiar în fața ta, între acești doi stejari", zise zmeul, aruncîndu-mi o pereche de ochelari. „Stai pe loc! să nu fugi în altă parte, vin să te bat, cum scrie la carte." Dar, cînd să plec, Radu îmi face scandal : „Cum pleci, nene, la bătălie fără cal?" Avea dreaptate, dar calul cel leșinat stătea tot nefermecat. Ei, comedie mare! Neavînd încotro, am luat eu calul în spinare. Zmeul era, dimpotrivă, călare.

Văzîndu-ne în felul ăsta pe noi, zmeul se dădea tot mai înapoi. Cît era el de tare și mare îl speria o astfel de arătare. „Care ești calul și care ești călărețul?" a întrebat nătăfletul. A căzut apoi țeapăn în iarbă și-a căscat de trei ori. „Ce faci, zmeule, mori?" „Mor, a răspuns el, îndreptîndu-și fața spre nord. M-ai speriat prea tare și am avut un atac de cord."

Eh, și acum ar trebui să urmeze nunta cu Zîna Zînelor, care a și ieșit în iatac, fericită că i-am venit zmeului de hac. (Și-a mutat palatul aici pe cîmpie, să asiste la bătălie.) E foarte frumoasă, iar o zînă ca ea, orice ați zice, nu-i de colea. Aș putea stîrni o nuntă formidabilă, cum stîrnește vrăjitorul furtuna. Aș pofti la ea soarele, munții și luna. Dar știți voi, lucrurile acestea lungesc foarte mult povestea. Acum, c-am scăpat-o de cel mai teribil dintre zmei, Zîna Zînelor se va descurca și singură-n viață, să n-avem noi grija ei. Hai deci să facem cale-ntoarsă, că mai avem și alte persoane pe acasă. Care-i drumul pe care-am venit? Acesta-i, nu vedeți cu tălpile cît l-am tocit? Și-n plus vîntul care zgîlțiie de ușă a presărat pe el tărîțe din lună, ca dintr-o păpușă. Ca să-l știm, să nu ne rătăcim. Și ca să strălucească drumul nostru, sub stele, fantastic, la noapte, cînd l-or linge vulpile de material plastic.

MĂR

Știți că zînele frumoase, cînd vor, pot să-și ascundă patul, oglinda, tot palatul într-un măr. Spun două-trei cuvinte și, cît ți-i castelul lor de mare, dă buzna în măr cu coarnele turnurilor înainte. Eu am dat de un măr fermecat, în care te poți plimba în lung și-n lat. Toată lumea a-ncăput aici, colorată ca pentru pitici. Izvoarele și fluviile pe care le avem se află-n ea, făcute ghem. Tragi de o ață mai albastră și, cînd colo, pe ea, vezi că scrie „Dunărea". Munții se află și ei la locul lor, spre cer ca un deget arătător. Pot să vă spun în continuare că acești munți s-au format prin evaporare. Demult, de tot, în locul lor era un fel de ocean, mai adînc decît cel mai adînc lighean. Dar a bătut vîntul, a bătut vîntul, luînd mereu valurile, pînă a făcut apa una cu pămîntul. Așa au apărut acești munți de stei, care sînt uscați dacă pui mîna pe ei.

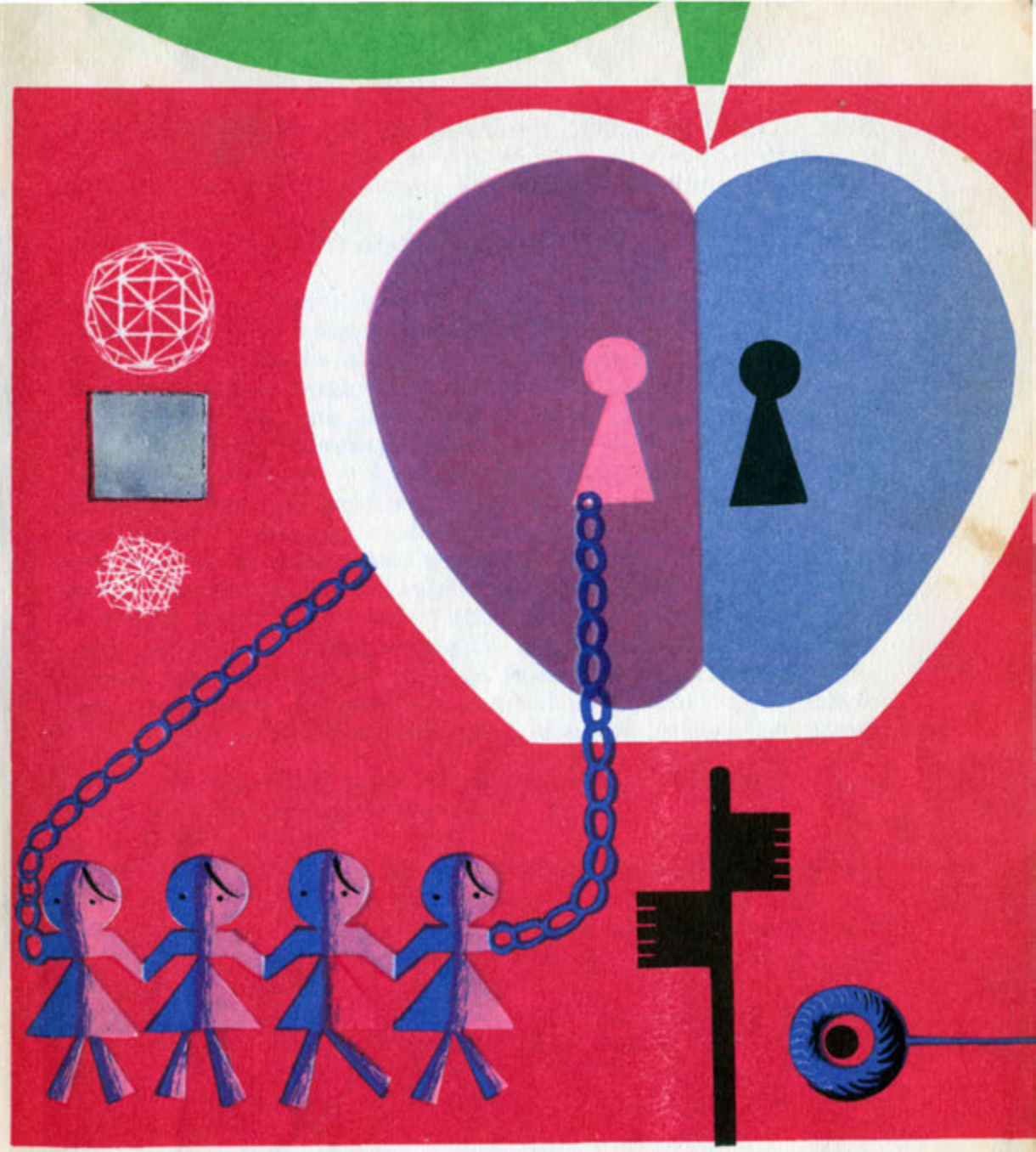

Unde voiam însă să ajung pe drumul cel mai lung? Munţii înalţi sînt foarte importanţi. Asta se şi vede, să se uite mai bine cine nu crede. Un urît stă lîngă un pisc ameţitor, în care sună aurul ca banii într-un ulcior. Altul trage cu un cîrlig dintr-o văgăună o blană de urs foarte bună. Şi mai departe, totul îşi are rostul lui, ce să vă mai spui!

Pietroaiele astea din jur arată cu vîrf şi-ndesat că noi le-am fabricat. Facem din lîna stelelor bidinele, vopsim noaptea casele cu ele. Batem apa pînă scoatem din ea lumina, ca din lapte smîntîna. Soarele, care e de fier, zilnic rugineşte, şi rugina lui cade pe noi de ne-ncălzeşte. Noi o stringem în cearşafuri, umplem cu ele cîmpul şi facem să crească mai repede grîul şi porumbul. Priviţi acum la maşinile care zbîrnîie mereu şi înţelegeţi ce vă spun eu: tehnica asta e foarte complicată, dar toată şmecheria stă într-o roată. Ea e tartorele, poţi face tot ce vrei cu ea, după cum se învîrte aşa, ori altmintrelea. Iată, pot să încerc, dacă o-nvîrt cu mîna, e cerc. Poţi să te joci pe lîngă casă pînă te strigă la masă. Dacă încaleci pe ea te duce fără să te opreşti pînă unde vrei să creşti. O aşezi culcată — e moară, macină făina toată. Îi pui deasupra o casă şi niscai aripi de carton, poţi să zbori cu ea la aerodrom. De-aia părinţii noştri, toţi, fumează şi fac roţi. Le leagă de copaci, de calea ferată, de vapoare, de şosele şi fac toate treburile cu ele.

UNU ŞI CU CELELALTE NUMERE

Fiecare dintre voi a-nvăţat să numere pînă la doi. Aici v-aţi oprit şi, de osteneală, aţi adormit.

— Aoleu, ce-i?

Dar în vis l-aţi văzut pe 3. Era ceva, ca o namilă înfiorătoare, şi — culmea — mergea şi mai departe cu groaza: avea 4 picioare. Cînd v-aţi trezit era ora 5; pe cîmp veneau oile de la servici. Cîte oi acum dau cu praf pe drum, parcă încondeiază un ou? Na, c-aţi adormit din nou.

— O, chiar de-aţi dormi sub pat, nimeni nu va scăpa de numărat. Numerele vă vor urmări în adormirile voastre cele mai adînci şi le veţi visa pe brînci. Deoarece ele trebuie să vă intre bine în cap — asta e. Dă-le naibii, că sînt şi importante, ca în viaţă toate celelalte.

1 este un pic peste nimic. De exemplu, floarea asta cu care eu mi-am încrucișat drumul zice : a mai trecut *unul*. Și cu asta a isprăvit cu persoana mea și așteaptă să treacă prin dreptul ei *altcineva*. Noi am fost la munte — mi-aduc aminte ca azi — și-am văzut o mie de brazi. Iepuri o sută dintr-o dată, dar asta cred că era o șmecherie a unuia, gogonată. Unul singur cred că era, care așa de repede fugea, încît oriunde te uitai, îl vedeai.

Deci, orice ai face — hop! un număr, îți sare ca un papagal pe umăr. Acasă, să zicem, cînd vreți să vă jucați și voi, s-aude, și vă fac morală *un milion* de rude.

Așa că, aflați : numărăm și sîntem numărați. Pe mine, de exemplu, mă numără ceasul deșteptător, pe la șapte, spunîndu-mi să mă duc la servici, cu limbă de moarte. (Că după aia el adoarme din nou, ori moare pînă la învierea din dimineața următoare.) Și soarele mă are în socoteala lui, bineînțeles. Deocamdată sînt un număr cuminte, care la fiecare adunare îi ies. Eu simt de departe, dar nu mă doare această numărătoare. Numai bătrînii se vaietă îngrozitor, cînd li se adună cîte-o mînă, cîte-un picior. Și atunci roagă pe cîte unul ca voi, vreun pici, să strige pentru ei : „sînt aici".

De-aia zic : învățați numărătoarea pe degete, pe frați, pe clanțele ușii, pe dinți, să-i puteți ajuta pe bunici, pe părinți. Seara cînd vi se face patul să vă gîndiți : unde am ajuns cu număratul? Și să adormiți.

ÎN CLOCOTUL PIEȚII

Aici vin teatrele de păpuși, la anumite ceasuri, să ia morcovi pentru nasuri. Și pentru cap, tărtăcuțe, și pentru vulpi, tărîțe.

Printre tarabele vechi e atîta gălăgie, că-ți trece peste urechi. Dar nouă nu ne pasă : oriunde e gălăgie ne simțim ca acasă. Locul ăsta cred că este tot atît de mare cam cît o mare. Aici parcă s-a adunat tot ce mișcă în apă sau pe uscat. Melci codobelci și raci urîți și goi, cărora le e totuna dacă merg înainte sau înapoi. Oamenii stropesc cu lacrimi ceapa, să crească, ori mîngîie mieii vii și spun poezii. Poți vorbi cît vrei, că ai unde. În prima jumătate a pieței, toată lumea întreabă, și în cealaltă toată lumea răspunde. În pauze se lasă o liniște ca după furtună, de se aud cum ies ridichile de lună. Sau ciupercile noi cum ies, în cap cu cîte un alb fes. Copii, spuneți-mi acum sincer, pe cuvînt de onoare, a ce miroase mai tare? — A vitamine! ...

Viorel a răspuns foarte bine. Da, cele mai multe vitamine de pe pămînt, nu la farmacie, pe tarabele astea sînt. Pentru că ele se cheamă aici măr și piersică. Și pe-astea le mănînci de drag, chiar de-a valma, nu ți le dă mama ... cu palma. Uite, acest curcan zicea că dacă înghite singur tot sacul cu nuci o să crape. Acum un nene trebuie să stea lîngă el, să-l îndoape. La fiecare oră îl apucă și-i îndeasă pe gît cîte-o nucă. Curcanul se strîmbă tot, ca de aguridă, și crede că omul vrea să-l vîndă în loc de clepsidră.

Ce să vă mai spun despre piață? Seamănă cu o bucătărie plină de abur și ceață. Gospodinele grăbite aleargă din loc în loc, parcă după fiecare vorbă le-ar da-n foc. Dar și cînd pun ochii pe cîte-o găină, atît de mult o fixează, încît o hipnotizează. Într-o iarnă am văzut o găină de-asta hipnotizată, ținîndu-se, cuminte, pe străzile multe, după o blană de vulpe.

Acum ca să nu ne-ntoarcem chiar cu mîna goală, hai să luăm sfecla asta dată cu vopseală. O punem acasă la unul din noi, la oricare, într-un ghiveci de floare. Și sfecla va crește în jos încet, încet, prin tavan, prin parchet. Iar în zilele cînd n-avem ce face, o să ne strîngem grămadă, prinzînd-o de coadă. Și vom trage toți de ea cît vom putea.

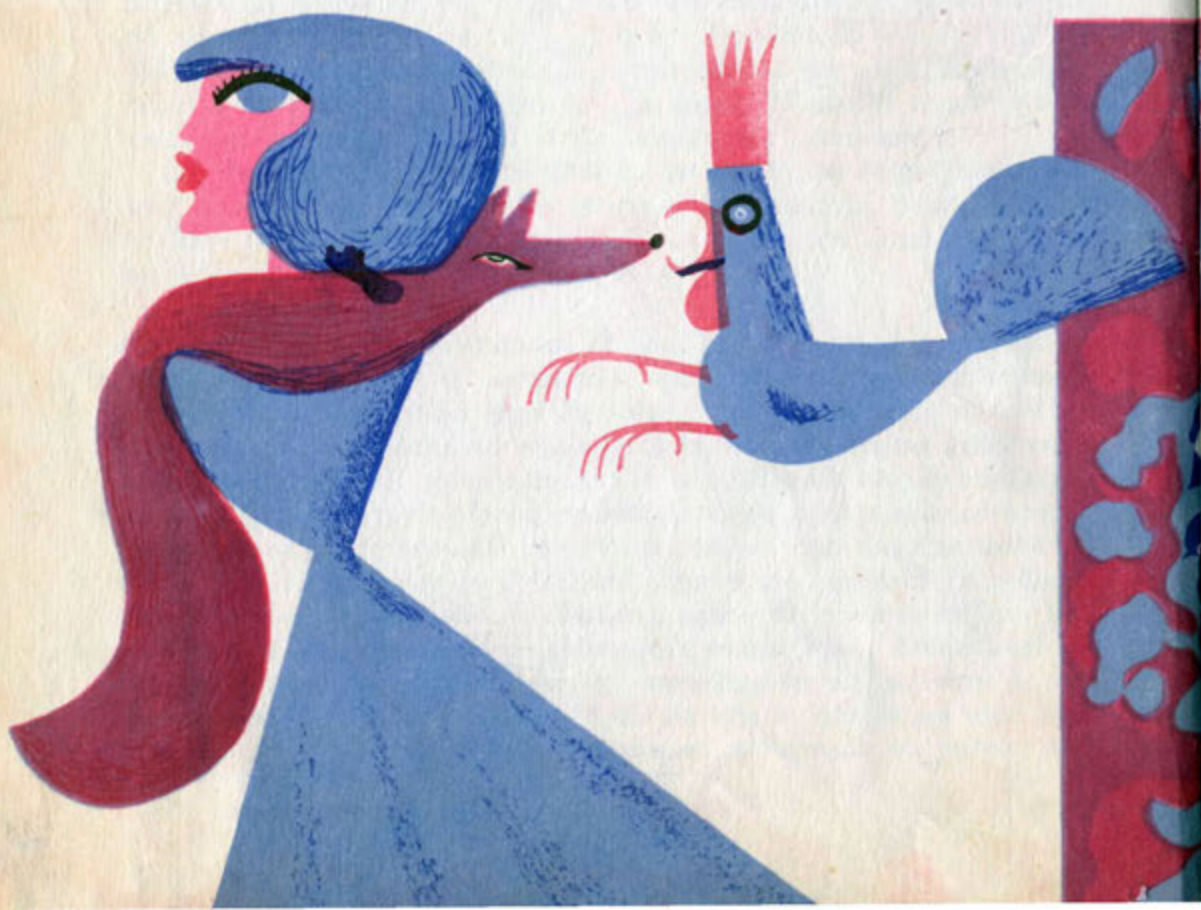

PE FUNDUL TUTUROR PLOILOR

Este ceasul fermecat, cînd peștii împing scoicile pe uscat. Peștii ori racii, nu țin minte, ca să le-ncarce cu merinde. Rîme, firimituri de pîine, pentru a le trage pline în mare, mîine, făcînd să scîrțîie nisipul de pe plajă, încet, la ora patru fără un sfert. Trebuie să profităm de această tăcere teribilă, cînd nu se aude nici o chemare la vilă. La mare am fost anul trecut (scrie la carte), acum o să facem un pas mai departe. Un pas mare, chiar în mare. Hai, Mirela, nu fi supărată, încalț-o ca pe o gheată. Una cam largă, în care ar încăpea și casa și strada cu băieții și fetele, și tot ai putea să-i legi șireturile. Lumea vine aici s-o privească doar pe dinafară. Ce atitudine superficială! Nouă, va să zică, nu ne e de loc frică. Am băut apă multă acasă, cam cîte o litră. De-aia acum nu ne-necăm, doar ne scufundăm, ne scufundăm. Ce ne salvează e că nici unul nu

știm să-notăm. Asta ne-ajută, nici gînd, și ne dă curaj să-ajungem mai repede la fund. Acolo vom vedea tot felul de alge amare, printre care înoată topoare. Deocamdată întîlnim numai pești strălucind prin apă, parcă ar fi pictați pe ferești. Se miră ca niște copii că sîntem ca ei, vii. Pentru ei, am luat special în buzunare, presați, pureci de mare, uscați. Obraznicii, vin și mi-i mănîncă din palmă, frumos, cu botul, mîngîindu-mi, cu coada, cotul. Și se țin după noi scai, formînd un fel de imens alai. Nu, mai bine zis, un evantai. Dacă cineva se va-ncălzi, îl poate folosi. Desigur, să nu-l miște prea furtunos, că împinge vapoarele-n adîncul primejdios. Unele au mai fost luate de talaz și, vezi, stau răsturnate și azi. Această corabie cu pînzele numai ațe se roagă s-o luăm în brațe... Și, tot-așa, ne lăsăm încet, la vale. Apa e un teren alunecos și foarte moale. Peștii cresc ușor prin ea, ca prin pămînt iarba. După cum era de așteptat, fundul mării e supraaglomerat. Fel de fel de șerpi și alte lighioane fac bule de aer și baloane. Caii de mare tropăie peste tot, grămadă, cu covrigi de șerpi în coadă. Peștișorii se joacă cu cochilii de boabe de fasole și caută prin bărcile înverzite busole. Nu c-ar fi ahtiați să afle nordul, sudul sau estul, pe ei îi interesează din busolă restul : după gradul cutiei, de perfecționare, știu că afară e secolul cutare sau cutare. (Deci, tot un fel de orientare). Ar fi multe de văzut în acest loc sticlos, unde marea se termină-n jos. De ce vietățile toate au gurile căscate? Nu e lumină aici, e un întuneric groaznic, că soarele e tocmai la dracu în praznic. De aceea, vieţuitoarele țin deschisă gura, luminînd fundul mării cu dantura.

Ce-ar fi să fierbem și noi o ciorbă pescărească, într-o scorbură de țestoasă (broască)? Luați cu lingura, cît e fierbinte, ciorba asta bună o s-o țineți minte. Așa, acum ne-am pus burta la cale — și-n felul ăsta ieșim din mare.

SĂ ÎMBĂTRÎNIM – DE-O PROBĂ

Hai să intrăm în această cetate, din pură curiozitate. Adică pentru o zi fiecare copil mic să-și fie lui însuși bunic. Să-și spună povești și singur să-și dea plin de gravitate sfaturi, pe care tot el să le creadă în taină fleacuri. Deci astăzi n-o să ne mai scapere pe nici un drum picioarele : stăm acasă și zicem că *ne dor* șalele. Of, eu simt creștetul parcă-mi cresc din el cuie și mai am alt junghi tocmai la mama dracului, în călcîie. Nu știu, ați remarcat oftatul? Bătrînețea începe, așadar, o dată cu văitatul. Iată-ne într-o lume fermecată, pe lîngă care orice poveste pare seacă și adevărată. Din copii am devenit dintr-o dată moși și strămoși și purtăm galoși. Am văzut în viață atît de multe, încît, ca să nu le uităm, ne-am făcut noduri în ridurile de pe frunte. Va să zică, soarele acolo apune și dincolo răsare, iar apa curge numai de la deal la vale. Am învățat

ghinionul nostru pe brînci, de cînd eram ţînci. De-aia la toate lucrurile rele sau bune putem da acum din cap cu înţelepciune. Ioane, tu mă auzi? Vorbim cam tare, să zicem că sîntem surzi. Ne-a rămas nasul numai pentru zile mari şi trebuie să-i punem şi lui ochelari. Pielea de pe mîini s-a cam bătucit şi ne trebuie o pereche de ochelari şi pentru pipăit.

M-am întrebat eu toată viaţa: cam cum se simte un licurici dimineaţa? Toată noaptea cu făptura lui, deşteapta, a făcut lumină în stînga şi-n dreapta. Şi deodată îl cuprinde uimirea cînd simte că i s-a întrerupt strălucirea. Ziua n-are mai mult foc pe el decît urzicile. Dau peste el şi-l calcă, pardon, pînă şi furnicile.

Totul e clar: cînd eşti bătrîn trebuie să mergi cu maşina sau cel puţin într-un car. Eşti ca în vîrful unui munte urcat, călcînd piatră cu piatră şi acum parcă te duci unde ai treabă cu munte cu tot odată. Face pentru greutatea asta măreaţă să trăieşti o viaţă?

Dar ne-au intrat nişte lacrimi în ochi şi ne strîng, iar bunicii noştri adevăraţi, ştiţi şi voi, niciodată nu plîng. Uite, tocmai răsare în fereastră luna — să le dăm hainele înapoi şi să le sărutăm mîna. Şi să le spunem că, aşa cum sînt, sînt cei mai grozavi de pe pămînt. Că din barba lor albă şi mare izvorăşte numai linişte şi împăcare. Dar să nu le spunem că am fost şi noi bătrîni într-o doară, dintr-o dimineaţă pînă într-o seară.

Iute înapoi pînă la copilărie, să întinerim. Şi să plîngem acolo cît poftim.

LA POLUL SUD

Noi am fost la Polul Nord, dar, după cîte aud, Polul Nord e mort fără Polul Sud. Trebuie să le vezi pe amîndouă aceste talere de ceaţă, dacă vrei să ai un echilibru în viaţă. Citeodată simţiţi şi voi,copii, nu e aşa, că vă lipseşte ceva? Polul Sud îl simţi că nu-l ai ca zahărul din ceai. Prin urmare, fiţi gata de plecare. Aoleu, dar în port, pentru călătorie, nu ne-a rămas decît această corabie de hîrtie. Eu zic, cu puţină iniţiativă, să facem alta, de sugativă. S-o construim repede, că vremea trece şi pe drum vă explic eu de ce. Gata, catargele şi cîrmele? Trageţi acum de toate sforile şi sîrmele! Daţi-mi o pipă, să fac şi eu puţin fum, cam cît rămîne de la o salvă de tun. Vă miroase a alge şi a sare?

Aflaţi că sînteţi de trei zile pe mare. Iată, valurile cum răsar dintr-o parte şi-n cealaltă apun, şi se duc să fure de la mal săpun.

Săpun uitat dinadins acolo, pe țărm, de copiii cuminți și uituci, ca să aibă marea cu ce face clăbuci.

Și cum plutim noi așa spre Polul Sud, apa intră în corabie, dar eu mă fac că n-o aud. Mult mai periculoasă, în acest moment, aflați, este corabia de piraţi. Pînă acum trebuia să se și arate, frate. Dar nu s-aude nici un zvon, tocmai noi o s-avem ghinion! Să n-ai ce povesti acasă, ceva fioros și năprasnic, asta e groaznic! Ura, sîntem salvați! Iată corabia de piraţi! Au aflat că mergem unde ne duce curentul și vor să ne fure subiectul. O, dragii mei marinari, hai să fugim cît mai repede și să fim tari. Dar, vai, ei măresc, măresc viteza și respirația lor ne zburlește sufletul ca freza. Dar tocmai cînd să pună mîna pe noi, lip! corabia li s-a împotmolit în nisip. Căci sugativa noastră, vedeți! le-a supt marea de sub lopeți. Parcă ne pare rău că nu ne-au prins piraţii un pic, așa, măcar de degetul mic. Se-ntîmplau cine știe ce fapte ciudate. Dar și ei au fost niște mămăligi și jumătate. Acum mergem înainte în felul următor: scoțînd din corabie nor după nor. Dacă stoarcem, de exemplu, numai o lopată, se face înainte o baltă lată. Și noi plutim mereu pe ea, la ore fixe și la trei sferturi, de-a valma, peste dealuri și deșerturi. Străbatem fel de fel de țări, nu mai vorbim de cele nouă mări. E frumos să vezi insulele de mărgean, cu obiceiurile lor prin ochean. În Sahara oamenii sînt legați la cap c-un șervet și mănîncă șerbet. Dar nu e chip să bea la urmă și apă din nisip. Că unde dai și unde crapă tocmai acolo nu-i apă. Scuturați peste ei o pînză mai nouă, să creadă că din rugăciunile lor a-nceput să plouă.

LA O ADICĂ

Vine leul lipa-lipa, mai fioros decît gripa. Simțiți în inimă o căldură ca para? Asta înseamnă că sîntem tot în Sahara. Iată dihania deschide gura, ridicînd și mai mult temperatura. Totuși, la noi n-o să vină, pentru că la toți ni s-a făcut pielea de găină. Și leii, după cîte am auzit de la niște vecini, nu se dau la păsări și la găini.

În continuare, dragii mei, cred că o să renunțăm la jupuirea acestor lei. Blănurile le sînt grozav de bine pe trup lipite, din grumaz și pînă la ghearele șlefuite. Și la urmă trebuie să le cărăm în circă și, oricum, ne încurcă. Să nu mai vînăm nici tigri, nici lei, nici leoparzi, nici nimic. Eu așa zic. Să ne retragem mai bine în a noastră corabie, care merge pe sub streșiniile valurilor ca o vrabie. Ce dacă rămîne în urmă pustiul nevăzut? Nu-i primul lucru pe care-l lăsăm noi început! Gata. Unde vedeți o mare înfigeți iute lopata. Brr! E din ce în ce mai rece! Sîntem mai lîngă Oceanul Înghețat, cu fiecare spaimă ce trece. Un pescăruș obosit (n-am aici un loc cald unde să-l culc) ne trimite din zbor primul fulg. Va veni în curînd

și zăpada, ehei, prin asociație de idei. Înseamnă că polul se apropie, vrînd-nevrînd, acum e la o aruncătură de gînd. Vezi? a și început să mă ningă în cap cu nori. Fulgii se-nmulțesc, ca și stelele prin spori. Adică se sparge fulgul, că nu e de fier, și curg din el seminţele de cer. A-nghețat dintr-o dată și apa bine, să ne mutăm toți pe patine. Căci la Polul Sud nu poți să te duci cu un cleşte de spart nuci. Gheața aici e groasă cît geamurile caselor toate, chituite bine și-nghețate. Poți să dai cu mingea-n ea, acum și pururea. Că n-o să sară nici un ciob, n-o să faci oceanul zob. Deci, ne apropiem printre pinguini și degerături. Polul Sud începe cu suflatul în palmă și cu celelalte apucături. Dați-mi mie ocheanul cel cu pluș nou lustruit, să văd acum unde e pămîntul ușor turtit? Că acolo cică polul vine, ca să poată sta mai bine. E punctul unde trebuie să mergem fiecare și în loc de steaguri să punem degetul mare. Să strălucească amprentele noastre, numai semne și linii, pînă în ochii viitorimii. Să știe toată lumea că noi am ajuns pînă aici încă de pe cînd eram pitici. Foarte simplu am ajuns: învîrtind cîrma mereu la babord. Dar ce scrie pe tabla aceea? „Polul Nord". Aoleu, acesta e adevărul goluț-gol: am greșit calea exact c-un pol. La o răscruce cred că ne-am încurcat, ca un copil care cade: bum! din pat. Căci, la fiecare răscruce, ați observat și voi, de ce? pentru ce? — sînt două drumuri identice. Unul este cel bun, pe care trebuie să mergi înainte cu fală, și altul e drumul de păcăleală. Noi am pornit falnici spre sud, ca să ajungem — să nici n-aud! La nordul cel gol și sărac, pe care-l știe după licheni orice pîrlit de copac. Dar, la urma urmei, așa e în viață: te mai înșeli. Parcă oamenii mari nu fac și ei cîteodată niște greșeli?! Noi am pus mîna pe Polul Nord, nu e așa? care nu e nici el de colea. Acum trebuie numai, ca s-o dregem, să punem de acord scopul cu locul. Ia să se prezinte aici un băiețel cu mușchi de oțel, care să se urce înapoi pe cuvintele noastre în sus, pe toate cîte le-am spus. Ca pe catargele unei corăbii, numai pînze și fringhii, de care te ții. Care ești voinicul? Tu, Titu? Urcă-te pînă în vîrful poveștii noastre și schimbă-i repede titlu!

FERIŢI CERUL

Da' departe ne-am mai plimbat, nu știu dacă-aţi observat. Am tocit ca pe preșuri cele patru puncte cardinale, luîndu-le pe picioare. V-am dus în lună și mai încolo, din stea în stea, pe răspunderea mea. Dar, aici, la doi pași, cresc ciuperci sau un oraș? Hai astăzi să-l privim, că și noi tot în case locuim, dacă stai să te gîndești. Mai ales noaptea și-n timpul dintre povești.

Așadar, locul a fost mai întîi desenat cu cretă și var. Apoi s-au îngrămădit cărămida, cimentul, lemnele, fierul. Și cînd casele au început să răsară, cineva a strigat: „Feriţi cerul!" E un zgomot surd ca de moară, plus încă o morișcă. Un Manole plin pe piept de frișcă își tot așază cărămizi sub picioare și se-nalţă. Din cînd în cînd măsoară zidul c-o aţă. Și, tot așa, cît ţi-i ziua de mare. Pe la etajul șapte fumează și el o ţigare și pe unde-o ia fumul înseamnă locul

c-un creion roşu şi face coşu'. Ştiţi, chiar dacă blocurile au calorifere, pe fiecare acoperiş trebuie să fie un coş, ba chiar două, dacă se poate : pentru cuibul berzelor necivilizate (care şi acum încă se mai încălzesc cu fum). Pînă le e gata acoperişul, berzele clempăne din cioc : clac-clac ! şi stau cu bagajele-ntr-un copac. O, dar eu am ajuns prea repede sus, pînă la berze mai sînt multe de spus. Încetul cu-ncetul un meşter aşază parchetul, în timp ce-n jurul lui o albină tot zboară, gîndindu-se dacă nu-i cazul să-l dea cu ceară. Nenea ăsta, care are o şapcă de hîrtie, grozavă, de ce credeţi că se uită acum printr-o ţeavă? El e cu instalaţia de apă şi vrea să vadă, în depărtare, dacă celălalt capăt al ţevii e înfipt în mare. Fiindcă oricare robinet bun trebuie azi, pentru orice eventualitate, să aibă legătură c-un val sau un talaz. Dacă apa cumva se opreşte, înseamnă c-a intrat pe ţeavă vreun peşte. Ce mai e şi asta? Fereastră. Pe aici se vede limpede cum vine primăvara cu iarba sau toamna cu norii — depinde în care parte zboară cocorii. Că ei sînt cei care numără clipele şi-nvîrt soarele cu aripele. Pereţii acum sînt goi, adică nemîzgăliţi de voi. Într-o bună dimineaţă aici se vor muta oameni cu tablouri în braţe, fiindcă odaia parcă n-are căldură, dacă pe pereţi nu-i ceva, vreo pictură. Eu, de exemplu, am una cu două bufniţe pe care le-am botezat Ciulniţe. Au ochii mari, toată ziua veghează de parcă fotografiază. Cît noi ne-am tot foit, casa asta aproape că s-a isprăvit. Unde-am stat adineauri e parterul, acum sîntem la etajul şapte, deasupra căruia locuieşte cerul.

CAI VERZI ŞI ÎNTÎMPLĂRI BREZE

Zilei acesteia făceţi-i un nod, să n-o uitaţi ca pe-o jucărie în pod. Veţi vedea primul film din viaţă, începeţi, va să zică, o perioadă măreaţă. Na, că m-am emoţionat şi eu ca o femeie, cu toate că sînt frecat de multe spectacole şi matinee. Da, de astăzi, acces şi voi o să aveţi la umbrele de pe pereţi.

Aflaţi că filmul, acest domn, îşi are rădăcinile în somn. Originile lui se pierd, hăt, în depărtare, cînd primul om a adormit din picioare. El a început atunci să viseze fel de fel de cai verzi şi întîmplări breze. Cînd s-a trezit era jumătate somnoros, jumătate fericit. Parcă s-ar fi tras a doua oară dintr-o maimuţă net superioară. De atunci, printre brontozauri, suliţi şi săgeţi, care fac mare vaier, filmul plutea şi el în aer. Pînă cînd un scamator fără pereche şi-a fotografiat visul şi a doua zi l-a scos din cap pe o ureche. Aşa a apărut *perioada filmului surdo-mut*.

Pentru că personajele se mişcau ca nişte lemne şi se-nţelegeau prin semne (Cum spuneam, filmul anterior era aşa-zisul film orb sau chior. Filmul nu numai că nu se auzea, dar nici nu se vedea.

Veneau spectatorii la cinema și pe ecran nu apărea cineva. Nu se vedea nimeni, cum să vă zic? Nu se vedea nimic. Dar nici unul nu îndrăznea a pleca, pentru că nu era niciodată sigur dacă *s-a terminat* ori ba. Pînă cînd venea portarul: „Mai duceți-vă și acasă, oameni buni, că n-ați fi nebuni").

Astăzi filmul a evoluat într-un așa hal încît dacă e vorba în el despre un cal, nu numai că-l vezi, dar îl și auzi și nu mai trebuie ca tu în locul lui să nechezi. În viitor tehnica va face asemenea cotituri, încît se tinde să poți să și încaleci pe el și să-l furi.

Ce se întîmplă în filme? Să facem acum lumină și în această beznă legitimă. Aflați că e greu să spui dinainte despre ce e vorba, în cuvinte. Trebuie să vedeți întîi filmul, măi prunci. Atunci și nici atunci. Îi veți vedea pe Făt-Frumos, Ileana Cosînzeana, zmei, fapte grozave, șapte pîtici și tot ce mai decurge de aici.

Iar cînd adormi la cinematograf nițel, înseamnă că vezi două filme în paralel. Unul cel de pe ecran, cu o acțiune cam plicticoasă, și altul, visul tău, pe care ți l-ai adus de-acasă. De aceea, pentru filmele proaste, directorii cinematografelor stau în dubiu dacă n-ar trebui să plătești un bilet dublu.

Dar care-o fi pricina de nu se mai stinge odată lumina? Ar trebui să înceapă matineul, în sfîrșit, de-atîta istorie am răgușit. Gata, în fața voastră primii iepuri urecheați fugăresc primii elefanți. Nu vă tot foiți pe scaune, ci fiți și voi mai emoționați.

CĂUTĂM O FRUNZĂ

M-a apucat un dor de frunze, în suflet și peste tot, că nu mai pot. Hai să căutăm una, că e vînt și că e ceață. Care-o găsește primul o să aibă noroc în viață.

Știam că frunzele astea toate sînt niște obraznice și jumătate. Cel puțin, măturătorii de stradă, doamne, să nu le vadă. Odată unul s-a suit într-un castan pe o frînghie de viță și a pus în vîrful fiecărei ramuri o piuliță. Să se oprească toate frunzele în interiorul copacului, ca într-un tub, și să nu răsară decît cînd o da el drumul la șurub. Dar chiar și așa, pînă a doua zi dimineață pomul înflorise cu verdeață. Ba, mai căzuseră și pe jos, ca în marile păduri, cinci coșuri de muguri și firimituri. Că pămîntul ăsta e atît de gras, prinzi rădăcini sub pas. Dacă oamenii nu s-ar mișca mereu, singuri ori perechi, s-ar pomeni și ei cu mușchi și licheni pe frunte și pe urechi. Însă în fiecare toamnă, e adevărat, se întîmplă ca acum, ceva neașteptat. Hai în pădure, n-au de unde afla părinții, să dezlegăm nodul misterului cu dinții. Vedeți, acum totul e pustiu, asta nu e pădurea de astă-vară pe care o știu. Nici o frunză — numai cîte un cuib gol se mai vede,

dar din el nu poţi cînta foaie verde. Cică, dacă rupi o frunză de pe ram, pică toate. E ca atunci cînd spargi un geam. Se destramă, cioburi, cioburi, cum a observat şi Dinu, şi se face în codru un curent continuu. Păsările îşi înfoaie penele ca nişte mantale şi iau direcţii la vale. Alunecă repede sau mai lent, împinse, cum ziceam, de curent. Dar, din pene, le rămîne sufletul aici, acestor privighetori şi pitulici. Căci fiecare — ce vrei — are aici frunza ei; una mai mică sau mai mare, plus o frunză sau două şi pentru generaţiile viitoare. Pe acestea din urmă le ţin drept preşuri moi din verdeaţă : să se şteargă puii pe picioare la intrarea lor în viaţă. Poate că am înaintat prea departe printre ramurile lustruite ca nişte coarde. De fapt, îmi şopteau ieri nişte vecini, acestea nu sînt ramuri, ci rădăcini. Copacii pîndesc o anumită zi şi atunci, deodată, toţi îşi fac vînt şi intră cu frunzele-n pămînt. Să le repare pe cele care-au ruginit şi să le

ascută zimţii care s-au tocit. Ăsta ar fi, după unii, misterul; pădurea confundă uneori pămîntul cu cerul. Dar, oricare ar fi adevărul, deocamdată ei nu-i stă bine aşa de mare, şi nici o foşnitoare! Vîntul, vedeţi, îşi face treaba, dar săracul, bate degeaba. Şi e mult pînă la primăvară, cînd se întorc copacii, iar în sus, ca la un semn, învîrtindu-se pe osia lor de lemn. (Căci toţi care poartă, cît de cît, vegetaţie, trebuie să fie şi rădăcini, prin rotaţie.) Eu zic, să rugăm vulpile şi veveriţele, că ele nu s-au dus, să-şi tîrască coada printre crengi mai sus. Veveriţele în privinţa asta ar face minuni : pot fi în aceeaşi clipă în trei stejari şi-n cinci goruni. Şi dacă s-adună astfel vreo sută de cozi, ca să nu zic o mie, de departe pădurea s-ar vedea şi iarna ca de frunze, tot ruginie.

LA ŞCOALĂ, DAR NU RĂMÎNEM ACOLO

Şi, după atîta cultură generală, aş putea să nici nu vă mai duc la şcoală. Să vă las să treceţi glonţ pe lîngă ea şi să vă continuaţi viaţa la cinema. Sau să vă dau un certificat, din care să reiasă, clar, că sînteţi mai deştepţi decît, la un loc, un cal şi-un ţînţar. Că ştiţi că răsare o stea doar atunci cînd n-are nor pe ea. Că aţi primit nota zece la mare şi aţi ajuns cu lecţia dincolo de ninsoare. Totuşi, este o chichiţă : toate astea le-aţi învăţat ca pe „unde eşti, Chimiţă ?".

E nevoie de o cretă, de nişte caiete şi de cerneală, din care, dacă ţi le aruncă cineva înainte, iese o şcoală. Iat-o : dacă vă uitaţi bine peste jucării şi păpuşi, se şi văd două sau trei uşi. Printre coarnele de melci se mai zăresc încă douăzeci. Fiecare seamănă cu o carte. Trebuie să le deschizi şi să le închizi tu singur pe toate.

În clasă stau copii atenţi şi se fac premianţi ori repetenţi. Primii clipesc din gene la tabla neagră, pe care sînt făcute fel de fel de desene. Ceilalţi se uită mai pe îndelete la burete. Îşi aduc aminte că buretele l-au mai văzut undeva, aşa că ei se gîndesc la mare în continuare. Copii, aici o să aflaţi o mulţime de poveşti foarte frumoase despre munţi, şi terase şi case. Totul e să ascultaţi tăcînd şi să vorbiţi în gînd. Cînd veţi auzi un clopoţel, după un ceas, să ştiţi că vi s-a dat drumul şi la glas. Puteţi da fuga afară şi acolo vă puteţi juca. Ora este pentru învăţat, iar recreaţia pentru uitat. Dacă voi n-aţi uita aşa de repede cunoştinţele folositoare, recreaţia cred c-ar fi

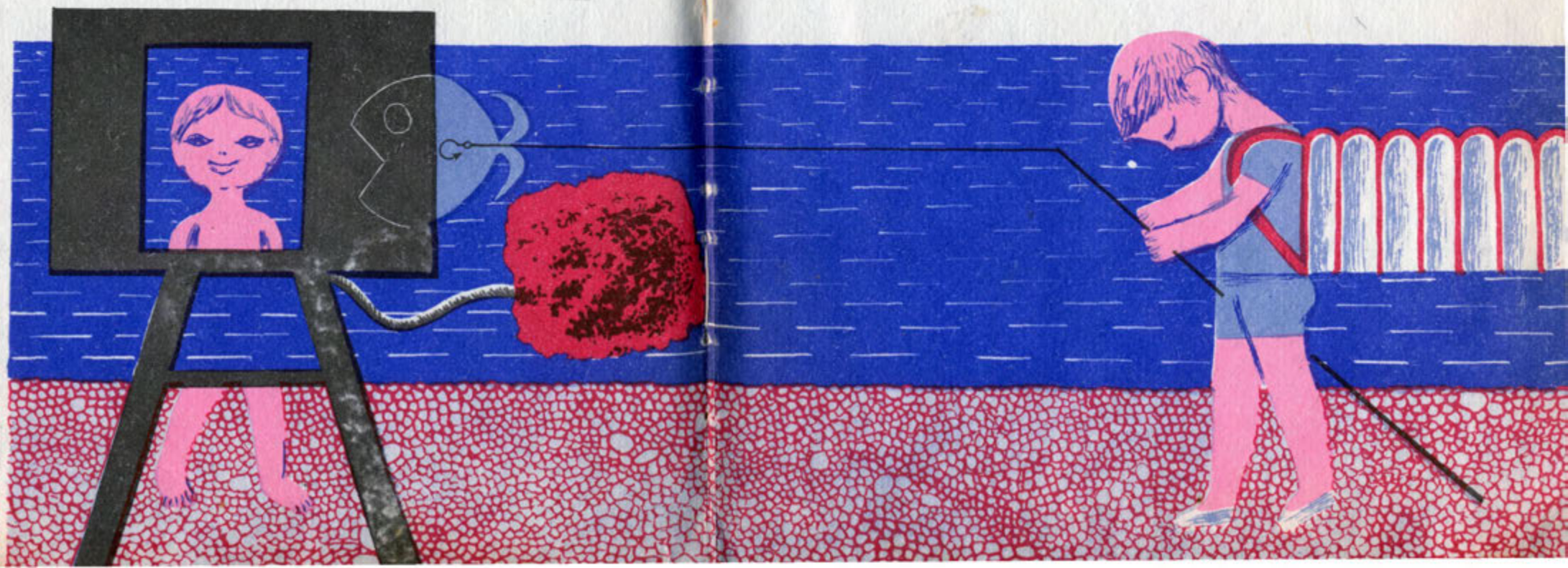

de-o zi. Dar iată, sună după zece minute și trebuie să alergați la locurile voastre foarte iute. Că urmează cine știe ce socoteală cu cine știe care portocală.

Cu cît crește un om cînd se ridică în picioare? (Asta se numește adunare.) Unde se duce ursul după ce nu găsește miere? (Asta se cheamă scădere.)

Și, tot așa, venind și plecînd, învățînd și uitînd și iar învățînd, o să vă pomeniți că știți pe dinafară școală după școală. Asta puteți s-o observați singuri, uitîndu-vă nu în alte părți, ci în cărți.

Cărțile or să fie tot mai mari, iar pozele lor tot mai mici, întîi ca niște păpuși, apoi ca niște furnici.

Cînd nu veți mai vedea nici o poză în nici o carte, să știți că ați ajuns cu învățatul și cu uitatul foarte departe.

CAPITALA BAZACONIEI

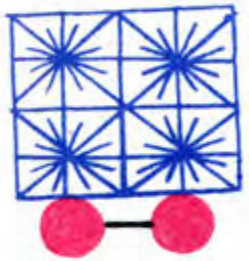

Fiindcă e mai ușor, orașul nostru e făcut direct pe-un nor. Undeva mai departe, într-o vale fără fund, pufăie într-una o locomotivă, de ține norul nou și rotund. Sau strănută un vulcan, aruncînd în sus ceață de foc, iar un copil stă lîngă el și-i strigă: „noroc!“ Dar aici nimeni nu e răcit, fiindcă aerul e făcut dinadins din spirt. (Spirt care iese din brazi, prin acele ace care n-au în vîrf capace.) Casele cu zăpadă pe chipiuri au în loc de acoperișuri schiuri. Aluneci, aluneci cu ele și cînd te poticnești, cazi direct în casă și te-ncălzești. Lîngă foc, ascultînd geamurile ninse, stă mama cu brațele-ntinse. Iar lîngă ea toarce o pisică, producînd electricitate, cînd o mîngîi cu mîna pe spate. De-aia strălucește casa pe dinăuntru, fără de ceață, de-ai trăi în ea o viață. Unde mai pui că lumina topește florile de pe ferești, care se fac apă și pești. Pentru că oriunde e apă — nu e așa? trebuie și-un pește care s-o bea. Dar și afară este o lumină extraordinară.

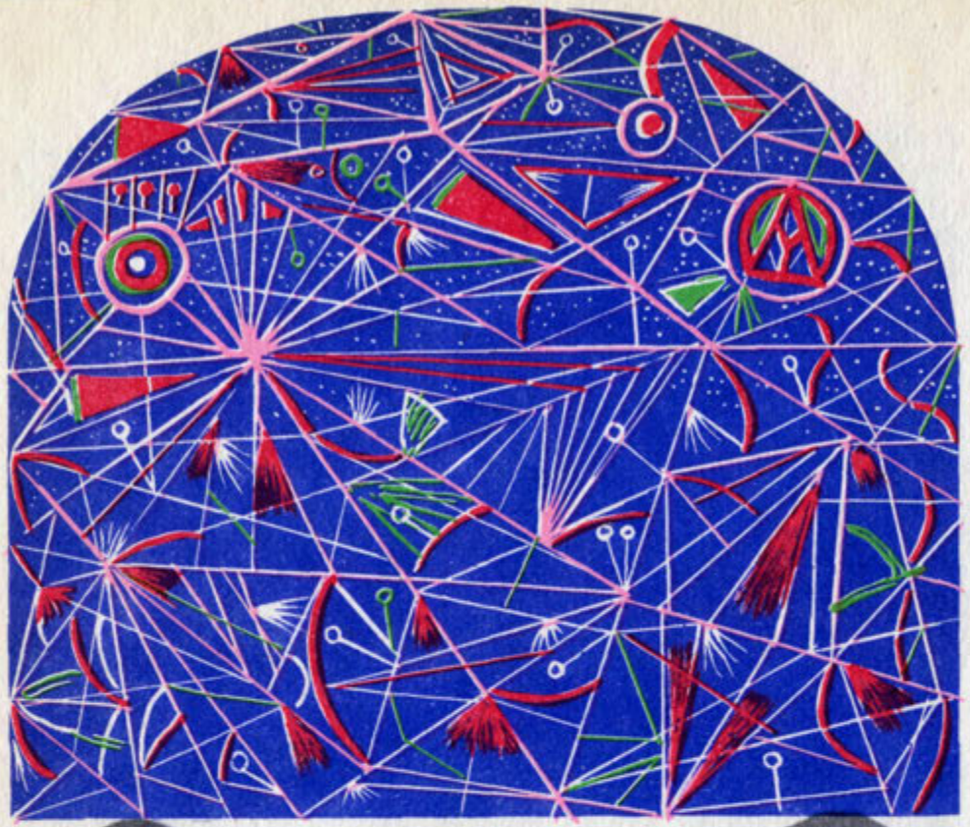

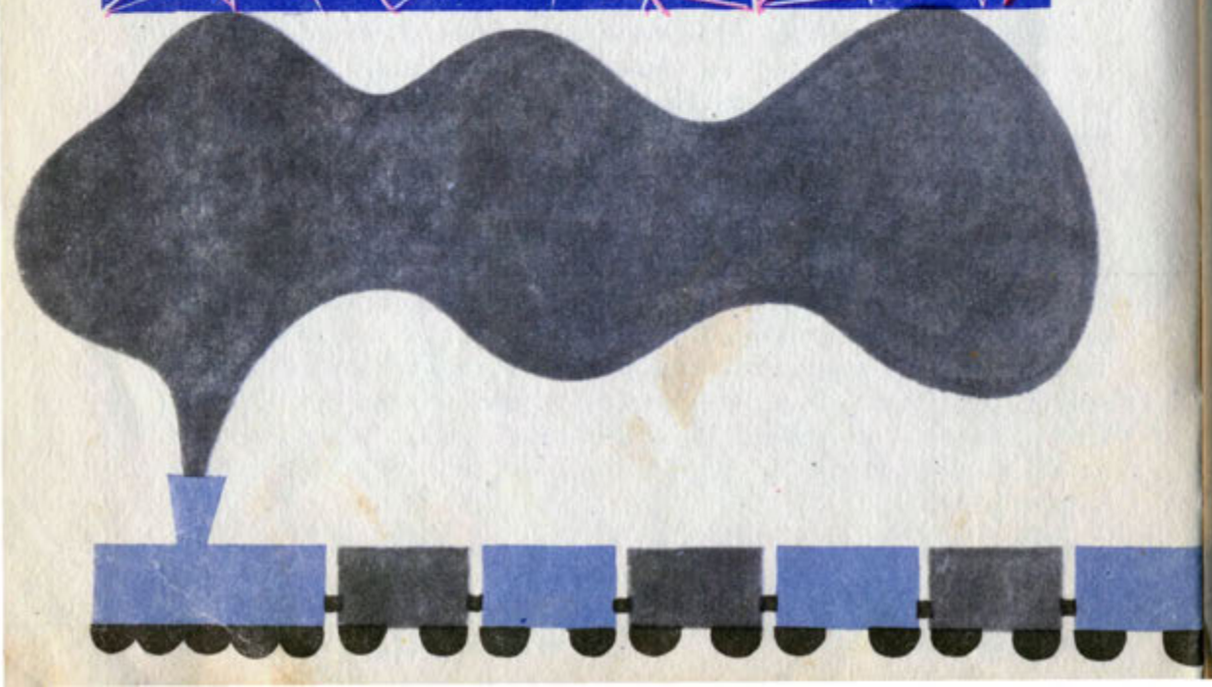

Cineva poveştile frumoase le-a făcut aici de-a-ndoaselea. Vulturii merg prin zăpadă pe picioare, ca moşu-meu Petru, iar găinile zboară pe cer cu aripi de-un metru.

Lupul, oaia, iepurele, animalele fundamentale, intră altfel în poveştile principale.

Iepurele, de exemplu, nu mai sare în gura lupului fără să clipească, cu o precizie nemţească.

În orăşelul copiilor poţi cel mai uşor să schimbi lucrurile de la sensul lor. Să mişti orice munte care prost stă, nu ca în alte părţi unde, dacă muţi un scaun, te costă. De la roţile stelelor eu pot să fur cauciucul din jur; sau să merg cu ele pe străzi ca pe o bicicletă, anunţînd pe la casele oamenilor cine ştie ce veste secretă. Minunea aici pare nimic, asta vreau să zic. Ştii că un tren nu se învîrte mereu ca în viaţă pe aceeaşi cale, ce mai la deal, la vale!

Bine de noi c-am apucat să fim mici în acest oraş de furnici! Oamenii mari, cu cele mai roşii nasuri, stau în jurul oraşului călări pe ceasuri. Pe deşteptătoare ale căror limbi stîrnesc în munţi avalanşe, de-i ninge-n cap cu cocoloaşe. Cum ar mai veni la noi, şi ei, ehei! Dar nu prea încap, ce să te miri, fiindcă nu-s destul de subţiri.

— Şi pînă să-şi taie mustăţile dumnealor, s-a isprăvit oraşul copiilor.

NU NE-A RĂMAS DECÎT SĂ FUMĂM O ŢIGARE

...Şi după atita alergare, nu ne-a mai rămas decît să fumăm o ţigare. Asta e regula : tragi un fum la capul oricărui drum. Nu aţi văzut toţi bărbaţii? Puf, puf, fac prin aer şerpi, ca-n stuf. Aşadar, căruia dintre voi i se-ntîmplă o ţigare de foi? Am găsit eu prin buzunar un fir de tutun. E ceva, oricum. Îi dăm foc şi-o să-l mirosim de la şapte metri, aşa. Asta înseamnă *a fuma*. A, sînt distanţe şi mai mari pentru ţigări infinit mai tari. Fiecare om are o stea din cele de pe cer, numărate, din care trage şi el cum poate. Dar din ţigările astea, ce să zic, pufăi, pufăi şi — nimic. Privind fix spre locurile pe unde-am fost mai nainte, simţim că *ni le-aducem aminte.*

Că întîi vezi o frunză şi apoi, mergînd pe nervuri, intri din cauza ei într-o mie de păduri. Acolo iepuri mici, furnici,elefanţi, la discreţie. Caşti gura la care vrei cu mare atenţie. Puteaţi să nu vedeţi nimic cum se cuvine, dacă nu vă ţineaţi scai de mine. Şi dacă nu mîngîiaţi

toate animalele alea, nu vă apuca jalea? Pe cînd aşa, aici o gheară, dincolo un stol de ape, sau de munţi, un cîrd... Are ce să vă vină, seara, în gînd cînd, vă culcaţi şi cînd căscaţi. Că, doamne, ce-am mai umblat! Nu ne-am dat în sus nici de la aer, nici de la apă, nici de la uscat. Din lac am căzut direct în puţ. Hm! Şi în puţ a fost foarte drăguţ. Am văzut cum se face apa de băut şi chiar am gîlgîit cîte-un gît. De acolo, prin ţevile firelor de iarbă, depănate ca o jurebie, ne-am pomenit tocmai în lună. Am ieşit adică mai mult decît trebuie.

Oriunde ne-am oprit, ne-am mirat de ne-am topit! De unde ia pămîntul atîta verdeaţă pentru frunze în fiecare dimineaţă? Că noaptea frunzele sînt negre, măi băieţi. Va să zică, cineva le cară pe furiş verdeaţă-n găleţi...

Cam aşa vedem acum, privind fix prin fum. Ieşim din copilărie ca dintr-o jucărie. Sau, dacă vreţi, mai rămîneţi printre rotiţele ei albastre, dar pe spezele *voastre*. Eu nu mai pot s-o-ncui şi s-o descui nici în ruptul capului. Am văzut cocori care s-au depărtat şi scaune care s-au stricat. Nu mai pot, asta a fost prea de tot! E de-a dreptul revoltător ce încet învie cei care mor. De cînd toamna a tras în primul iepure cu tunul, încă n-a înviat de tot nici unul. Unii au ajuns la copaci, alţii sînt doar raci. Dar să vă spun adevărul adevărat : de azi m-am lăsat de mirat. Şi, în continuare, ce să faci fără mirare?

CUPRINS

Lumea-format mic	5
Scamatorii, scamatorii, scamatorii	7
La grădina zoologică	10
Cunoştinţe peste cunoştinţe	13
Fugă cu mingea	15
Marea, o apă folositoare	18
Muntele cel Hodoronc-Tronc	21
De-a Delta Dunării	24
Pămîntul	27
La ce latră Grivei?	29
La Polul Nord	32
Într-o poveste	36
Gîştele în afară de pericol	39
Calul fermecat, dar nefermecat bine	42
Zmeule, nenorocitule!	45
Măr	48
Unu şi cu celelalte numere	51

În clocotul pieții	53
Pe fundul tuturor ploilor	56
Să îmbătrînim-de-o probă	59
La Polul Sud	61
La o adică	64
Feriți cerul!	66
Cai verzi și întîmplări breze	69
Căutăm o frunză	71
La școală, dar nu rămînem acolo	74
Capitala Bazaconiei	77
Nu ne-a rămas decît să fumăm o țigară	80

Redactor responsabil : IOANA RICUS
Tehnoredactor : CONSTANȚA VULCĂNESCU

Dat la cules 30.05.1966. Bun de tipar 10.11.1966. Apărut 1966. Comanda 7199. Tiraj 40.140. Broșate 35.100 + legate 5.040. Hîrtie offset A de 100 g/m², 700×1000/16. Coli editoriale 5,40. Coli de tipar 5,25. A. T. 12.656. C.Z. pentru bibliotecile mici 8 R—93.

Tiparul executat sub comanda nr. 3445 la Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918", str. Gr. Alexandrescu nr. 89—97, București, Republica Socialistă România.